

11595 a n 17

REFLEXIONOU CHRISTEN

VAR

REVOLUTION FRANÇ.

REFLEXIONOU

CHRISTEN

VAR

REVOLUTION FRANÇ,

RIMET

EVIT INSTRUCTION AR VRETONET,

Gant an A. May, *K*

PERSON PERROS-GUIREG,

EPAD E EXIL, E BRÔ-SAUZ.

*Co. venerunt in unum adversus Dominum
et adversus Christum ejus. (Ps. 2.)*

E MONTROULEZ, EUS A IMPRIMERI LÉDAN.

1850.

D'AL LENNER.

An Autrou LAY a erruas eus a Vrô-Sauz e Perros-Guirec, ar 14 eus a vis gouere 1801. Mervel a eure en Perros, ar 14 eus a vis here 1802.

Epad e exil, e chomme e qever depot prisonnerien Franç, dastumet e oastel Porchester, tost da Bortsmouth, e Brô-Sauz, evit ellout essoc'h rêi sicour d'hor breudeur maleürus.

Adalec ma voe contraignet, evit savetai e vuez en amzer euzus-ze, da gũittat ar Franç, ar béleg venerabl-se a seblante beza un zel a gonsolation digasset gant ar Brovidanç divin evit soulaji ar brissonnerien hac o laqat da zouten eur vuez an trista.

An den vertuzus-se, sq̄ier léal' eus a S. Viçant a Baul, a voa bepret occupet da glasq an oll noyenou evit procuri dezo eun douçder benac.

E gundu santel en devoa goumezet dezàn istim ha memes carantez ar c'hommisser eus an depot, an A. Homouth; evelse ivez bep dervez a voa merqet demeus eur vadelez benac en andret ar brissonnerien. E'oaz da ober ar vad a yê bete da bedi an AA. a chomme tost d'ar prison, da rêi eul labour benac dezo, evel a c'hoarvez-dillad, bouteyer, gamachou, chaussonneyer, etc. An actou a vadelez-se en andret e guenvrois maleürus, a denne dezàn mil ha mil benediction.

An dranquillite o veza deut en Franç, an A. LAY ne voe qet an diveza ouz en em-renta en e vam-brô. An A. Cafareffy, Escop St-Briec, a c'hoantast en ober e viqel-vras; mes scufz ouz an oll drubuill en devoa andret, er pedas d'en lezel da zistrei etouez e barossionis côz, evit echui e vuez, ar pez a voe accordet dezàn, gant an titr a viqel-vras a enor. Rentet etouez e zanvad, o veza grêt eur c'hênved hir, hac ouz em velet tost da zilzel eur vuez a voa bet carguet a groasiou hac a vertuziou, e laqas qemen eun darn eus e barossionis, evit ober dezo e guiniadou diveza. O fedi a eure d'e gundui d'an ilis, e pelec'h, en daspet d'e doc'horidiguez, e reas e bedennou, en eur visita an men-fond, ar gador serinon hac an austeriou. E gompagnunez a voa mantret gant ar glac'har ha beuzet oll en daelou, o contempli an den santel-se oc'h adressi e beden a galon da Zoue en e Dempl, evit ar vech diveza. Neuzê e voe conduct d'ar vèred; ha rentet en eur certen plaç, e c'houlennas eur faver goude e varo, pehini, emezàn, na zaleje qet. — Autrou Person, omezo, pellait ar sônjessonou drist-se deus ho speret. — Va bugale baour, accordi a reot-hu dinme ar pez e zàn da c'houlenn diganec'h? — Qement oll a elfe pijout dec'h,

Autrou Person. — Eh bien, va mignonet, amâ co e meus c'hoant beza enterret, en eur disquëz ar plaç; hac ec'h ajoutas : Va mignonet, var-c'hoas va c'h'rf paour a repozo amâ. Ar pez a zigouezas evel en devoa lavaret.

En eur antren en e dy, e pedas e berson (an A. B.), d'en em zisposi da rëi dezàn e oll sacramanchou; hac ar ceremoni achiuet, goude eur gomz benac adresset d'an asistantet, e rentas e ene etre daouarn e Grouër.

Petra a elfemp-ni ajouti a gaeroc'h var sujet eur pastor qer venerabl, eguet ar recit güirion-mâ, pehini a zalc'homp demeure a eun Treguciat a voa prisonnier e Brô-Sauz, hac a zo bet test patant eus a vad-oberou divuzur autor ar Reflexionou-mâ? Admiromp e garantez ardant evit e vam-brô. Bepret e lagad troet varzu ar Franç, e tepord gant ardor ar moment cürus e pehini ec'h allo teuler e dreid var an douar prometet.

Credi a reomp e vezo lennet al lêvr-mâ gant interest, dre ma zeo œuvr eur pastor exilet, meurbet capabl da drëti eur seurt sujet.

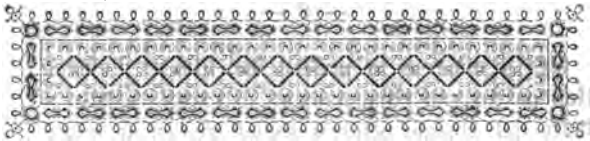
A. L. M. L.

-
- Talantchou bras en devoa recevet diouz an Eë;
 - » Mes lavarai a eller gant pep seurt güirione:
 - » Biscoas den na veritas mui eguet en deus grët,
 - » An titr eus a Abostol a vrô ar Vretonet... »
 - *Conscripsit sermones rectissimos*
 - *ac veritate plenos.* »

Y. M. L. G.

Propriété.

REFLEXIONOU CHRISTEN

VAR

REVOLUTION FRANÇ.

P'EUR eta, ô va Doue, e teuyo an termen
Ma velin c'hoas va c'hontre, douar ar Francisien!
Va c'horf zo pell diouto; mes nôs-de va speret,
Gant gement o deus grêt din, a sonj enne bepret.

Pemp bloas zo dija achu ma zon deut da Vro-Sauz:
Pa zezir calz ar galon, e squizer o c'hortos;
Mes, herve'r brud a glévàn, labour huanadi
Am bo c'hoas, ha marteze biqen Franç na velln.

En bord an aud azezet bemdez var eur garec
E squizàn va daoulagad, ouz o derc'hei fixet,
Da c'hout ha me a velo eul lestr benac a Franç
Èru evit annonç din qêlou ya delivranç.

Mes, e mâ reus ar pec'het hac hini ar muntrou
Hep na fin, na chenchamant, o ravaji va brô.
Petra dal din-me pelloc'h sônjal tremen ar môr?
Allas! en Franç na souffrer na bêleg, na pastor.

Ah! va maleur va-unan a vez nebeut a dra;
Mes maleur ar gristeniez, ennes eo a laca
Da redec var va diou chod eur feunten a zaelou,
Pa sônjan en abandon eus va denvedigou.

Truezus eo va doare, ha pitoyabl va stat :
Chasseet eus va c'hontre, ha collet va oll vat ;
Mes ar chagrin am devor, eo clêvet a bep tu,
Ar feiz, ar religion, en Franç a zo achu.

Ne allân qet a gompren eur bobl qer gracios,
Qen poli, qen amiabl, gâechal qer vertuzus,
En qen nebeut a amzer en deffe collet crenn.
Pep santimant a enor, e c'hisjou, e greden.

Da zizamma va c'halon, da æza va speret,
E meus sônjet cōposi eur c'hantie brezonec,
Var maleuriou an amzer, dre ma credâq e vo
Util evit gloar Doue, ha profitabl d'am bro.

Dre agreman ar rimou, eur vouëz melodius
E deus calmet avichou sperejou furius,
Ila tennet huanadou deus calon eur mechant
A vije bet difficil: da c'hounit autramant.

Mar dezirit souleji eur bugnel a zo clân,
Invantit eur rismadel, canit eur son dezân;
Frotit gant dexterite mel deus beadou an tas,
Hac ec'h evo e remed, hep ma santo e vlas.

En dezir-ze, va broïis, e meus grêt ar verz-mâ,
Da essa c'hoas ho counid; mes na ouffen cana,
Rac en eur vrô estranjour, va zeod stag ouz va staon,
Va oll rimou zo chenchet en canticou a gaon.

Avoalc'h eo din rapporti; clasqet eun all an ton
Abominationou ar Revolution.

Neb a eure ar c'hrimou a lezân d'o c'hana;
Nemet re a velconi na meus eus o rima.

Tonniou ceder ha touchant, pellait eus va memoar,
Ne ma mui amzer ar joa, mes hini ar glac'har;
Ne glêvan a bep costez nemet son an tocsin,
Trompill ar brezel civil ha trouz ar guillotin.

Ne velân nemet monstrou dirac va daoulagad;
Franc, goloed a bennou, ha rivierou a voad,
Dre oll o tivoguedi : an oll zo gant maleur
Gourvet en squeud ar maro, hac o c'hortos e heur.

Dre urz tud veo a grimou, e reder d'an ifern,
Evel pa na ve na corf, nac ene da espern.
Ne fell dezo, er bed-mâ, na Roue d'o gouarn,
Nac er bed all, ma elfent, Doue ebet d'o barn.

O remors ! preôn an ene ha compagnun ar c'hrim,
Dibab din comzou picant hac heuill bremâ va rim;
Gra santout d'ar Francisien o dizurz milliguët,
Ar sujet eus va daelou hac a rebech ar bed.

Disquël dê ar grevustet eus o sacrilejou,
Mes hep ho disesperi, rac Doue da viro;
D'am avisou charitabl mar prestont audianç,
M'o distroyo, marteze, hac a ya da gommanç.

ABREGE

EUS A GRIMOU AR REVOLUTION.

*In terrâ polluerunt tabernaculum nominis tui.
Dixerunt in corde suo cognatio eorum simul : quiescere faciamus
omnes dies festos Dei à terrâ. Psalm 73.*

QÛËT blam nep particulier, en em gondaonomp oll,
Rac dibaud eo an hini n'en deffe grêt e roll
Da denna maleur e vrô : darn evit domina,
Darn all vit en em venji, darn all evit pilla.

Darn all, hac an darn-vuia, zo manqet d'o dever,
En defaut en em oppos en poent hac en amzer;
N'o deus grêt nep resistanç, gant morhed, emeze,
Da goll buez ha madou, hac o c'holl gouçoude.

An dud mechant a zisqenz, pa ve drouc da ober,
Art ha couraj an ifern, ha james ne veler
Da zifen ar virionez ar memes interest,
Nac ar memes union etouez an dud honest.

Nombr a re-mâ ordinal zo bian en peb brô ;
Mes en Franç, ispicial, eur pennad amzer zo,
Ne rër nemeur a estim eus a lezen Doue :
Ar Feiz a ziminue visiblamant bemde.

Eur societe secret eus a dud dibreder,
Hanvet ar framaçonet, a zalc'he en peb qær
Assambleou danjerus, ha leun a brejudiç
Da droajou ar Rouane ha da re an Ilis.

En nôs en em dastument evel ar sorcerien,
Nebeut avoalc'h da guenta, mes bremâ q banden
A voa er rouantelez cresqet en eur féçon,
Dibaud e voa ar c'hlubist na yije framaçon.

.
.
.
.

Re a speret zo noazus, pa ve goal implijet.
Pell zo ar scridou infam eus ar philosophet,
Oc'h ataqi an Ilis pe ar Gouarnamant,
A gontribue muioc'h c'hoas d'an debordamant.

Levriou qer pernicious a voa lennet partout
Gant mall ha gant plijadur; d'an oll, hervez o goût,
E tebitent maximou impi pe ridicul,
Hac hep sonj en em gavet a la fin incredul.

An darn-vuia an noblañç n'o devoa qen studi;
Hac ar gommun ignorant, evit en instrui,
A glasqe tud a justiq, raç experimantet
En art da liva guevier ha da billa ar bed.

Da c'hounit al labourer, eo plantet en e benn
Na bacje deog, na cargou, na redevanç da zen :
Ne vanqe mui d'ar revolt nemet clêvet en templ
An intru eus e frezeg hac o rêi an exempl.

An Ilis a remercas ar bâr-mâ o tostât ;
Mes en oll parlamantchou ral voa ar magistrat
A roje dorn d'an Ilis ; an oll a voa gatet :
Ar gouli a voa daro, ar gôr a zo crevet.

Preparet voe o maleur d'ar bobl ha d'e Roue
Gant eur ministr heretiq, o fiout ennàn re,
A gonvocas d'ar stadou, nonpas evel güechal,
Tud-gentil, tud a enor, mes tud fébl ha tud fall.

Clasq an tu da acquitta dle ar rouantelez,
Sicour ar prinç da lacat ar bed oll en e êz,
N'o devoa qen qevredi, e gouiequez an dud ;
Var ar c'hrimou da ober e voat secret ha mud.

Teir assamble en Paris, an eil varlerc'h eben,
Dangerussoc'h d'ar c'hontre eguet an teir goalen,
Tud incapabl da c'houarn, mes habil da decco,
Var digare reformi, o deus collet o brô.

Dispartïal ar Roue diouc'h e sujedet vad,
Ar Pastor diouc'h e zénved, ar buguel diouc'h e dad,
An ezec'h diouc'h o graguez, ha Doue diouc'h an oll :
Dre eno, va brois paour, int commancet d'ho coll.

Fouilla, confisca madou, lanterni o ferc'hen,
Spolia an dud-jentil, denonç ar véleyen,
Disarmi an dud honest, institui clubou ;
Ne veler, ne glêver qen decretet er stadou.

Qement a zisplich dezo, hep sujet na réson,
A zo ractal cunduet d'an arrestation,
Pautr ha plac'h, nobl ha partabl, ar famillou a bez,
Ha pa vez leun ar prison, casset d'ar guigueres.

Gopret o deus canailles da veza fals-testou,
Da suscita ar revolt, da dâna noblançou,
Da billa, var digare eun accaparamant,
Magazin ar marc'hadour, grignel ar paysant.

Prodig a voad o breudeur, gant eun orgouill barbar
E tisléryont ar brezel d'an én ha d'an douar;
Ha da c'hortos ar voyen, eo ganto dre avanç
Laqet dija ar famin en rouantelez Franç.

Qellies a antechrist int, siouas, me a gred,
Dislonqet gant an ifern da hasta fin ar bed,
D'er zamma a vlasfémou, d'er golo a vizer,
Hac anfin da ranversi an tron hac an auter.

Prononcet eo an arrét, formet eo ar c'homplot;
Ret vo da Louis-C'hoezec pignat var ar chaffot;
E grim eo e vadelez, e setanç ar maro;
En tribunal ar bleizi an oan a berisso.

Me vel dija ar victim cunduet var ar plaç,
Divisq en corf e roched, e benn royal en noas,
Gant eur visach gracios hac a greiz e galon
E ro c'hoas d'e bobl ingrat mil benediction.

Son a rér an tabourin, gant aon na ve clévet
An adieu carantezus a ra d'e sujetet.
Savet eo an instrument... ar razouer a goue:
E benn a ya d'an douar, hac e ene d'an cé,

Evelse-ta e trêter mab an Ducqes Anna !
Roue mad , mignon fidel , an den an honesta !
Biscoas e syn na roas da gondaoni den all ,
Biscoas var maro hini ne synas qement all.

Trista fin , ô va Roue ! goude destum ar vrô
Evit goulen e avis ha selaou e c'hlémou !
Gant güir dezir da renta justic da bep-hini ,
N'hoc'h eus evit recompanç nemet eur maro cri !

Deut arauc , tud aheurtet ; avancit , judevien ,
Da velet c'hoas eun den just dirac e vourrevien ,
Victim deus e vadelez , oc'h ober sacrific
Deus e vuez precius. Marvit... Adieu, Louis !!!...

Ne gredàn qet , va broïis , ho pijs roet carg
Na mouez d'ho teputeet da laza ho monarq ;
Mes lach oc'h bet d'en difen : an oll , bras ha bian ,
Me ho cüelo , hep dale , maleürus oc'h-unan.

Gant differi punissa revolteri tud fall ,
Hoc'h eus collet ho puez , ha millionou re-all ,
Re a zouçter alies zo goas eguet rigneur ,
Hac eun tol autorite a arrêt mil maleur.

Goude eun torfet qer bras , a rest eus ar c'hærimou
A gommeter divorc'het. Mil ha mil a varvo
Dindan ar fals muntrez : maleur da biou benac
A zo en Franç pinvidic , pe nobl , pe christen mad.

Pourmen a rër dre'r c'hæriou instrument ar maro ,
Da dibenna'r Francisien. Gar d'an neb a garo.
En hano al liberte , dre oll en o forcer
Pe da vervel er brezel , pe da vervel er guær.

Crimou all zo da ober, ha da renta an oll
Effrontetoc'h da bec'hi, hardissoc'h d'en em goll,
E renonçont assambles, dre'r santimant public,
Da religion o zud còs, d'an Ilis catholig.

Rac-se ouz ar véleyen oma'r brassa furor ;
Ma na reont ar sermant, ha prelat ha pastor,
Oll e vint exterminet, ha mar prestont 'al le,
Int livret d'an disesper, d'ar vez, d'ar baourente.

Qement seurt calomniou a eller da sònjal,
Traou impossubl da gredi a gléver da damal
D'ar re santela memes deus an dud a Ilis,
Evit lacat ar gommun da gaout outo maliç.

Ar barossiou eur veach privet a véleyen,
An Ilis a vo pillet, hac ar bobl n'o deo den
Capabl pelloc'h d'o c'helen, na dà zisqez deze
Ar precipiç a vøleur a gleuzer dindanne.

Cetu aze ar myste a glasqer da guzat :
Al le zo eun digare ; mes gout a rër ervad
Pa na sònjel da ober nemet peb fallente,
Tud a Ilis en eur vrò a zo bepret a re.

Ar guær infam a Baris a ro dre gonsecant
Ar signal da arrèti en peb departamant
An oll glerge catholig. Urz ar Gonvansion
Eo alumi'n o enep ar bersecution.

O Ministret an Ilis ! c'honi oll, pastoret mad,
Prest eo ar gurunennou ; digor eo ar gombat.
Qimiadit deus ho téved hac antreit en liss :
Ho puez a c'houlenner bremà en sacrific.

Qent affronti ar maro , servicherien fidel ,
Heuillit d'abord gant prudanç lezen an Aviel.
Persecutet en eur plaç , clasqit eur refueh all :
Util ec'h ellit beza marteze en plaç all.

Mes pelec'h e yeot-hu arauc hoc'h adversour ?
Franç n'en deo carguet bremâ nemet a dud traitour.
Goerzet oc'h oll , dre avanç ; me vel trêgont diner
Offret d'ar c'henta Judas a laçai ho qemer.

Clasqit en tu ma qerot eur plaç a savete ;
Allas ! nemet er c'hoajou , etouez al loened goe
N'ho po pelloc'h qen repu ; ne gredte den ebet
Réi dec'h eun nosvez memes eur c'horn deus e oalet.

Ret vo souffr an dienez , an naon hac ar sec'het ,
Cousqet ermès alies. Mes en em remettet :
Jesus ne veve ivé nemet dre aluzen ,
Ha n'en devoa qet memes plaç da repos e benn.

Pebes bue , va Doue ! mes , ne bado qet pell :
Dre oll e voar o fouilla , impossubl eo tec'hel.
Èruout ra béleyen a gargou d'ar prison ;
Staguet , treinet , insultet , hep nep compassion.

Goelet ho pije neuze pastoret venerabl ,
Grizet gant ar binijen , errét o daouarn sacr ,
O renta d'an Aviel enor ha testeni ;
Gant joa int prest da vervel , e zêr d'o ezumi.

Nombre a zo a vourrevien. Calz a yêl d'ar maro ,
Nonpas hini hac hini , mes a vandennadou ;
Bete seiz , eiz cant béleg , en Paris , deiz a ve ,
A vassacrer , balamour ma tifennont ar fe.

Ne zeus na form, na proces diarauc ar suppliç :
Peb bourreo en e guever a vassacr en e c'his.
Assommi, beuzi, tenna, o drailla a beziou,
Hac ar rest, sqüis o laza, exilet deus o brò.

Enor déc'h, ô va c'hontrel n'en doun pelloc'h qer trist;
Pourvei a rit merzerien da Ilis Jesus-Christ.
Plijet gant-Doue, outrajet dre guellies a grim,
Ho pardoni en faveur qellics a victim.

O merzerien jenerus! ne voa qet dign ar bed
D'ho possedi davantach. Atlas! ni zo chommet
En draounien-mâ a c'hlac'har, ha ne ouzomp doare
P'eur deus prison ar c'horf-mâ en em velet pare.

Ma na ellomp, eveldoc'h, réi da Zoue hor goad,
Ni en cheneho en daerou, ha dre hon daoulagad
Evit hon merzerenti a garre en squilla
Hac appesi e goler dre al lom diveza.

O Religion santel a Jesus, va Doue!
O tron meurbed venerabl a Vourbon, va Roue!
Abaoue daouzec cant vloas ma voac'h ganemp o rên,
E rec'h consolation ha gloar ar Francisien.

Mes tremenet eo amzer ar peoc'h hac ar justiç.
Franç, va brò, n'en dout pelloc'h nemet repu ar viç;
Lazet ec'h eus da Rome. Renonç a res d'ar fe :
Er bed oll e teter da vaximou ha te.

A guichen ma sav an eol bete plaç e gousqet,
An hano sucr a Jesus a zo glorifiet.
Ne adorer qen Doue nemtân en Europ :
Franç e-u: an zo payan... Franç a zo hugunot.

En Franç eo bremâ eur c'hrim instrui ha prezeg,
Na receo nep sacramant deus a zorn eur bêleg :
Eureuji a rër hepquen gant eur municipal,
Evel ma tiseureujer, pa deu eur sothen all.

Ne gredte den en public lavarat e Bater,
Nac ober sin ar c'hristen, pe en e zenoncer ;
Rac eur güir republican zo eun den possedet,
Coueza ra en e varriou, pa vel traou beniguet.

Drasta ra an ilizou, briza imachou'r zent,
Bete beyou'r re varo, oll e maint var e hent.
Eur c'hloc'h hepquen zo miret evit sôn an alarm.
O Doue ! rêson o deus : sonet-ân d'an daou lam.

Evit na vo mui memor deus ar bloa nac an de
Ma c'hanas pe ma varvas evidomp Mab Doue,
Eus grêt eur c'halandrier ne all den da entent,
N'en deus na mis, na sêson e hano diagent.

Ar sul, ar gouël precius, qen ancien hac ar bed,
Gouël consacret ha berzet, memes gant an Drindet,
Zo substituet dezân, evel d'an oll gouëliou,
Assambleou milliguet, hanvet an decadou.

Ar goulou hon egare en nos deus ar pec'het,
Ourgouill ar speret humen a zo diviniset ;
Templ ar Furnes eternal, an ty a orêson,
A zo, gant tud insanset, dediet d'ar Rêson !

Divar dron e garantez eo lancet Sent ar Zent
Gant dorn an Apostasi ; hac ar c'hlubou qerqent
O deus fixet en ilis o assignation.
O abomination an desolation !...

Mouguet é'r goulou el lamp, ha ranverset ar Groas
En ilis, er bèrejou, ha dre an hentchou bras ;
Abrojet e'n Aviel : ne vo prezeguet qen
Nemet doctrin Lucifer, hanvet Droajou an Dèn.

Da c'hortos réi da gredi ne zeus Doue ebet,
O deus chenchet e hano, ha bremâ en gallec,
Hac er sans ma ententont eo anat ar blasfêm,
Lacat en plaç an Drindet ar guer a Etr-Suprêm.

Laqet eo var an trebe crim an idolatri ;
N'en deo pelloc'h ar C'hrouer a zo da adori ;
Mes sottizou ar Réson, eur Vezen, eur Bonet,
Diviniteou femel, benfiou framaçonet.

Savet é'r yeot en hentchou, Sion a squil daelou ;
Ne deu den, eme'r Profet, d'ar solemniteou.
Allas! deomp-ni eo goela : ar güir Doue en Franç
N'en deus pelloc'h sacrific, nac auter, nac ezauç.

Pardon, pardon, va Doue! me a zoug em ene
Hoc'h imach, hac em c'halon eun templ d'ho Majeste.
Euo me rai déc'h bemdez mil amand a enor,
Pa na gavàn d'o ober an ilisou digor.

Na gollit qet, m'ho suppli, etouez ar re vechant
Eun niver a Francisien, pere d'o badiziant
Ha da greden an Ilis a zo chommet fidel ;
Mes dindan poan ar maro, int forcet da devel.

Excusit-e, va Doue, mar reqetont ar foulde
Da güeza visiblamant ha da laqat en poultr
An hugunodet impi. Allas! ne ouzont qet
Pa ves brassa ho coler, na rit seblant abet.

D'o squientchou reprouvet, hac en o dallente,
Dre eur miracl á justic e lest an dud fall-ze;
Ha mar digor ho calon da rêi dê c'hoas support,
E vo ret eur miracl all deus ho misericord.

O Convantion milliguetl ar vech-mâ, m'en assur,
Ne alles qet mont hirroc'h : barrec eo ar musur...
Gortos da bunion, ne c'heus qen da ober;
Doue zo just. E receo a ri en bêr amzer.

Ar re zo c'hoas da c'henel o de'o poan o credi
Extravaganç da grimou; mes, me ell assuri
Ha qemeret da destou an douar hac an êe
Ne meus qet c'hoas rapportet an drederen anê.

Gra entretant vanteson d'ar bobl frenesiet;
Lavar ne zeus neb abus na c'heus-e reformet;
Pa laques an Aviel en renq an abusou,
Ganes ar vertu zo vis, ar virionez zo gaou.

Mes, el lec'h en em dale da ober ar recit
Deus qellies a dorfet, me ya bremâ dre scrit
Da lacat gürioncou ha résoniou patant
D'ho tenna, va brois paour, diouc'h hoc'h egaramant.

Ret eo din, var bep gouli, applica ar remed,
Despeigni dêc'h ar monstrou gant pere oc'h tromplet,
Hac ar maleuriou nevez a dleit da c'hortos,
Ma n'ho pe qet a gourach avoalc'h d'en em oppos.

Qenta a meus da ober eo ho tizabuzi
Diouz bavardach tud mechant, o deus grêt, a-sonj din,
Marc'hat gant an drouc-speret, ha pact da renia
An Aviel a gredas an oll bete vremâ.

Ne fell d'ò qen sclèrijen evit o c'hundui
Nemet hini ar Rêson. Deomp-ta d'e c'hoasulti;
Examinomp eur veach, hep ober ÷ dei affront,
Petra' lavar ar Rêson, ha pegueit ec'h ell mont.

Gentes, quæ legem non habent, naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt.... Ipsi sibi sunt lex.... Testimonium reddente illis conscientia ipsorum, et inter se invicem cogitationibus accusantibus, aut etiam defendentibus. Ad Rom. 2.

QENTA GUIRIONE.

EXISTANÇ DOUE.

*Vani autem sunt omnes homines, in quibus non subest scientia
Dei : et de his quæ videntur bona, non potuerunt intelligere eum
qui est. Sap. 13.*

BISCOAS pobl civiliset, nemet ar Francisien,
N'en devoa imajinet ober d'an dud tremen
Hep nep seurt Religion, hac o fersuadi
Eo ingal caret Doue pe dont d'en outragi.

Nemet en Franç na glêver langach tud reneet,
Bratal avoalc'h da gredi ne zeus Doue abet :
Corf hac ene, emezo, e varver assambles ;
Evit an innoçantet eo grêt ar gristenes.

Eun den savet er scol-ze, a lazo hep remors
E dad, e vam, e vignon, pa zeo gûir ne ra fers.
Neus barados, nac ifern, na vertu, na dever ;
Ne chommo crim e zilac'h, na torfêt da ober.

Ne vo gen eus en derc'hel nemet Droajou an Den,
Decrejou impuissant, ordonnançou payen,
Grêt gant tud hep qalite falloc'h tud egucta;
Mar guell cuzat e grimou, ne risq eta netra.

Da refuti blasfêmou eur seurt hugunodet,
N'en deo qet ret, va broïis, mont da glasq doctoret:
Ar sans-commun a lavar d'an oll eus un Doue,
Ha conscianç peb-hini a brouv eus un ene.

D'abord, en qement contre na bro zo habitet,
Ellec'h ma poaz an domder, ellec'h ma frim bepret,
Etouez an dud sovacha e veler gouscoude
Eun anaoudeguez benac deus an Divinite.

An dud a goll er bed-mâ sonj eus a guement zo;
Varia ra o langach, chench a reont a vrô,
Ha dishanaout o ferc'hen memes, gant an amzer;
Mes biscoas n'o deus gallet dishanav eur c'hrouer.

Mont a ras deus o memor meur a virionez all;
Abred e voe negliget meur a vertus moral;
Mes e qeit ha ma chommas tam sqiant en o fenn,
Biscoas an Divinite na voe ancouët a grenn.

Evit güir, ar bayanet ne vouient qet a sur
Ne zeus nemet un Doue, hac eo eur speret pur;
Sot avoalc'h e voent memes, qent tremen hep hini,
D'er multiplia, siouas, ha d'en difiguri.

Ma vijent bet er greden eus eur seurt tromplëson,
E vijent bet attantif rac langach ar rêson;
Oumâ, pa gomz ouz Doue, a lavar c'hoas ouc'hpen
Ne zeus effectivamant nemet unan hepqen.

Nan, ne zeus nemet unan, na ne ouffo beza ;
Ar re a vez en tuont, na vent mad da netra ;
Rac Doue, dre e natur, pa zeo oll buissant,
Qement a rayo unan evel a rae cant.

Daou Doue independant a rayo labour fall,
Rac unan a ell dispen ar pezh a ray eun all ;
Ha ma na ellont ober mann, hep en em selaou,
Int, en o farticulier, impuissant o daou.

An neb a lavar Doue, a lavar dre eno
An hini zo infinit en perfectionou ;
Or, e guenta privilach eo beza heb e bar ?
Ne zeus-ta nemet unan en ên hac en douar.

Eur vez eo d'êc'h, va brois, exija digano
Prouvi d'êc'h eus un Doue, rac ar bed oll, nos-de
A publi e c'hraudeuriou : an traou insansipla
Sclêroc'h eguet a rin-me a gomz d'êc'h anezâ.

Digorit levr an natur ha tollit ho sellou
Var an oll grouaduriën : O pebes burzudou !
Pebes gallout infinit en e oberianç !
Pebes art ! pebes furnes ! savanta Providanc !

Impossubl eo niveri ped espeç differant
A nij, a neu, a vale, a remu hac a zant ;
Hep conta millionou, pere zo destinet
Da brodui, da zivoan, heb beza animet.

Piou a ouffe explica penos na pezh feçon
E ve formet ar c'horfou dre generation,
Na penos, ispecial, ec'h errou ar myster,
Ma ve pe mal, pe femel, ar frouez a goncever.

Eur sqiant digoncevapl eo a renc presida
D'an traou-ze, rac an natur ne voar qet petra ra ;
Pe mar e deus eur speret da rêi dei sclêrijen,
Ar speret-se eo memes an Doue a glasqen,

Peb crouadur zo formet gant an dimansion
A dere deus e natur ha deus e fonction,
Propr d'en em vultiplia, capapl d'en em divoal,
Evit ornament ar bed hac an urz general.

Beza zo var an douar nombr a grouadurien,
A zo mil güech biannoc'h eguet eur fubuen,
O deus mellou, goaziet, penn ha treid peb-unan,
Aliessoc'h a ezel eguet an olifan,

Etoues ar memes espeç hac ar memes natur,
Ne gaffac'h qet gouscoude hanval daou grouadur ;
An eil zo deus eguile anavezet bepret,
Hac oll, fêçon pe fêçon, int differanciet.

Ne zeus hini anezo a ve crouet en ven ;
Peb-hini, en e fêçon, a zo util d'an den :
Darn evit en exerci, darn evit e yezur,
Darn all evit e zicour, darn all d'e blijadur.

Ar marc'h na drein an arar, ar vioc'h ne ro amann,
Al lapousset na c'hôront, ne ra mel ar güenan,
Ne zeus gloan var an dénved, na trevat er parcou
Nemet evit fournissa d'an den e ezomou.

Peb amzer ha peb sêson, an eil varlerc'h eben,
A erru, hep varia, da rêrei an den ;
Hac evel da un Doue, peb-hini en deus c'hoant
Da rêi dezàn eun tribut ha da offr e bresant.

Ar fleur, en nevez-amzer, a guinic o ezañç,
An hân; prodig a vadou, a offr en abondañç
Victimou var e auter, qen n'an deu alafin
An cost da réi ar bara, hac ar gouân ar güin.

An tân a brodu dezàn sclêrijen ha tomder,
An avel en rafrechis, an dour en dizalter,
An ear a form e aelan, ha d'e vagadurez
Ar môr a ro e besqet, hac an douar e frouez.

Pebes generosite er grouadurien all!
An den, sious, e-unan a zo cri ha gadal;
Ne avis qet, an ingrat! examina memes
A belec'h a teu dezàn eur seurt pinvidiguez.

An eol a hign bep mintin er volz celestiel,
Da zispañç ar sclêrijen d'ar bed universel.
Difun, sav diouc'h da vele, den mortel, emezà,
An deiz zo grêt d'al labour; ret eo gounit bara.

Ma a meus anavezet da raç ha da ligne;
N'en dôut qet eus a voelloc'h condition eguete;
Ar re-ze a laboure. Perac n'er rit-te qet?
Me meus tro'r bed da ober, ha n'en em glêmân qet.

Me ro ar fleur d'ar prajou hac o deillou d'ar goe,
Me ra d'an ed qellida, d'ar frouez beza dare;
Va zellou a rent fertil ha joäus an natur:
El lec'h ma veli ezom, rent ivez pijadur.

Bep mintin e tigorân, evel eur marc'hadour,
Ar stal vras eus ar bed-mân dre va fales a aour;
Choas, qemer, me ro gratis; mes sonj trugarecât
An hini zo dreist-oun-me, da Autrou ha da Dad.

Al loar, hep abardaevéz, gant e bisach arc'hant,
Qen caer hac ar berlezen etouez mil diamant,
A ra cessi ar vacarm a labouriou an de,
Evir réi plaç d'ar repos ha d'an dranqilite.

Disquis, emei, va mignon, ha qemer da repos,
En dro da ty me veillo bremàn epad an nos;
Ha mar renqes, dre valeur, interrompi dá ún,
Ha mont en hent adarre, me vo da gompagnun.

An eol a renq e-unan brilla epad an de;
Troubli rai da zaoulagad, ma selles outàn re;
Mes, me zo graciussoc'h: mar gra did plijadur,
Ec'h elles, hep accidant, contempli va figur.

Va sclérijen zo commod. Na meus avi ebet
Evit guelel o luiya endro din ar stered;
Beted ar preòn-goulaouyer a lezàn da sqendi;
Divoal, evel a ràn-me, da goncev jalousi.

An astrou all zo sqignet dre bévar c'horn an ée
Evel goulaou alumet, pa ve tec'het an de,
Da zisqüel d'ar merdead e roujou er môr don,
Ma ello mont, hep danjer, d'e zestination.

Ravisset en em gavàn, o velet mouvamant
Hac eqilibr an astrou ebars er firmamant.
Abaoue ma zint crouet, hep cessi eur moment,
Peb-hini a ra e' dro, ha dre eur memes hent.

Ma teuffent d'en em stoca ha d'en em arréti,
Ma vanqfe eur vech memes an deiz da c'houlaoui,
Pebes trubuil en natur! pebes confusion!
Ar bed oll en em gafe sezisset a spouron.

Eur miracl cuntinuel eo güelet ar bed-mâ
O chom en e bes picol, hep crevi, na frailla,
Hac én formet gouscoude a bévar elemant
A ra an eil d'eguile brezel inçessamant.

Ruilla a ra an astrou, hep coeza diouz an de;
Ar môr, gant e reversi, a chom en e vele,
An douar ferm a rezist d'an avel o c'hoeza,
Hac an tân cuzet dre oll a chom hep flamina.

Ma coefe eur stereden, ar bed oll ve fraillet;
An tân, ma teufe d'achap, an oll ve ambrâset;
Lounqet ar vrô, ma teufe ar môr d'en em dirol,
Hac an ear, ma ve teyoc'h, cetu mouguet an oll.

Labour am be discoursi var qement zo crouet,
Ha pourmen deus an eil penn da eguile ar bed,
Evit rêi déc'h da entent ar vertu, an natur,
Ha qement-utilite en deus peb crouadur.

Mes piou eo an injiner hac ar speret subtil,
An dorn experimantet, hac ar sculpter habil
En deus crouet an traou-ze? Rac, hep un artisan
Impossubl eo dé bezâ en em grêt o-unan.

Eur c'hastel caer batisset gant regleñnou an art,
Den fur na gredfe ayanc e ve grêt dre hazard,
E ve ar mein beneres, ar c'hoat hac an doen
Diazzet, esqennet ha taillet hep dorn den.

Ajustet eo ar c'hamprou d'ar ving a gundu dé,
Ar preñestrou zo placet gant regularite;
Ar gueguin a zo bolzet, lamprusqet e'r salon:
N'en dé qet grêt an traou-ze hep calvez, na maçon.

Ret é bea insanset evit imajina
N'e zeus den nac imprimet, na sc̄rifet ar Vers-mâ;
Mes eo anê o-unan int coeet var ar paper
Al liou, al lizerennôu, ar rim hac ar matier.

Qemerit eur boezellad lizerennou moullêt,
Ha squillit var plat eur gambr anezo a dol-jet;
Caer ho pe c'hoari'n dinçou er fêçon-ze gante,
Biqen tri gêr rêsonabl ne formfet evelse.

Het eo gant combinêson placi peb lizeren,
Da represanti gueriou ha goude eur phrasen,
Eur bagen, hac eur chabistr, hac eul levr alafin;
Mes ne rêr qet qementse hep studi hac injin.

Ar vech qenta ma veler eur montr o labourat,
A verq gant precision an heur, an de, an dat,
Dre introdu eun noadê a varch var ar c'hadran,
E sonj d'êc'h e deus bue hac e ya e-unan.

Mes pa zit d'e digueri, pa velit ar ressort,
Ar chaden, ar balancier, ar mouvamant accord
Etre rodjou qer mibin, ractal ec'h anzavet:
Emân zo eur pez achu grêt gant eun den adret.

Mes na ell eta eun ti, eul levr, eur bandulen,
Bea grêt hep artisan? Piou a ouffe compren
E ve formet ar bed-mân ha qement a veler
Hep artisan, na model, na danvez d'o ober?

Mes, o supposi memes an danvez var ar plaç,
Ha prest an oll materiou; ret é devina c'hoas
Piou en deus o animet, nac o laqêt en trein,
Darn da vont varzu ar fond, darn da sevel d'al lein.

Ar matier, dre e natur, a zo pounner ha lach ;
Ma na ve get remuet, bigen ne deu da flach.
Piou en deus roet deñ an mouvamant genta,
Ar form, an direetion, ar stum en deus bremá ?

Ar mouvamant naturel, pa gommançer fitval,
Eo gemer an eon-linen, mont var eon ordinal.
Piou en deus grét d'an astrou dilezel ar rout-se,
Ha trei endro d'ar bed-màn, pe ar bed endro de ?

E meur a sans differant o goelàn oll o trei ;
Piou en deus determinet e varch da bep-hini ?
Piou a ra d'ar bed balé gant qement a gadauç,
Nemedoc'h, ô va Doue ! dre hoc'h oll buissañç ?

O incredul ! dibourvez a feiz hac a sçient :
Ha te a ello bremàn dont abenn da ontent
Eo eur speret infinit, eon intellijanç pur
En deus crouet ar bed-màn hac a ren en natur ?

D'en em groui e-unan ne zeus capabl netra,
Rac evit en em groui eo ret bea dija ;
Ar pez a ve supposi e zoar ha ne zoar get,
E zoar crouet d'an ampoent ne zoar get e'hoas crouet.

Mes en résonniou get simpl, pa na ententes man,
Goulen eta eur veach diganet da-unan,
Piou en deus da zigasset, da laqet er bed-màn ;
Rac eus da benn da-unan n'en dout get deut amàn.

Etrezomp, crouadurien, n'en dounp get a viscoas :
Hirioomp, dec'h nevoamp get, ha ne vimp get varc'hoas ;
Ne zeus netra er bed-màn a ve gen necesser
Nac a guen bras importañç, na eller en divber.

Bremàn e zeus daou c'hant vloas ne voas qet en bue;
Qentoc'h ec'h allies guenel, divezatoc'h ive,
En Indes, pe er Japon, evel en Breiz-Izel,
Dindan lezen Mahomet pe scol an Avel.

Var nicun eus an traou-ze n'en dont bet consultet :
Gant piou-ta, e sonj dide, out-te bet deputet
Da zont da recev bue? rac imajin ervad
Ne vob roet dit ounnes na gant mam, na gant tad.

O incredull dibourvez a feiz hac a sqient,
Ha te ello bremàn dont abenn da entent
Eo eur speret infinit, eur Brovidanç reel
A groue, a gonfere ar bed universal?

Mes ar C'hrouer, emedout, a belec'h eo-én deut?
— Arrêt aze, ignorant. Consider eun nebeud;
Deus an oll güirioneou oumà eo ar sourcen :
Crouer an oll ne ouffe beza crouet gant den.

Evit compren qement-màn dre eur barabolen,
Deus an êe bete'n douar supposomp eur chadon
En em zouten maill ha maill bete'r maill huella;
Mes lavar din : ar maill-ze, piou a zalc'h aneza?

Mar leveres eo dale'het en tu benae ouz c'rac'h,
Bep tol me a c'houlenno gant piou, nac en pelec'h?
Hac herves a responti, me c'houlenno ouspan,
Piou a zalc'h ar firmamant memes aziouc'h da benn?

Forcet e vi da anzav eus eur maill principal,
Dre e vertuz e-unan a zouten ar re-all.
Me a entent eun Doue, eur princip souverain,
Eternel dre e natur, ha na zepeat dignac'h den.

Al labour a remerques, nonpas an artisan ;
Ar bed-mâ a zo matier. Ar c'hrouer e-unan
A zo vertuz ha buez, speret pur ha parfet :
N'en deo na corf, na massif, evit beza güelet.

Eternel dre e natur, ec'h exist a viscoas,
E pado da virviquen hac e mäs en e choas
Ober evel a garo. An oll, bras ha bian,
A zo conservet gantän : ne zeus netra heptän.

Omnia per ipsum facta sunt; et sine ipso factum est nihil, quod factum est. Ioan. Cap. 1.

Benedicam Dominum qui tribuit mihi intellectum. Ps. 15.

EILVET GUIRIONE.

IMMORTALITE AN ENE.

Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus. Ps. 31.

ME hoc'h ador, va Doue, hac ho trugareca.
Ha possubl eo ho pe-hu grêt qellies a dra,
Na qement a zispignou evit antretien
Eun dra a zo da velet qen dister hac an den!

Mes, petra lavaràn-me? an den eo er bed-màn
Ho parfeta crouadur. Roet oc'h eus deàn
Eun ene intelligant, capabl d'hoc'h anaout,
Hac eur galon d'ho carout, ar pez zo gùella tout.

An ene-ze, evel doc'h, a grou mil sònjeson,
A gompren ar virionez, a ajis dre réson.
E memor, e bolontez hac e ententamant
Eo ho poltret veritabl hac hoc'h imach patant.

Gout a voar examina, doueti, deliberi,
Choas, en em determina; gout a ra preferi
Eun action vertuzus da eun all a zo fall :
Ne veler netra evel er grouadurien all.

Pet micher avantajus, na pet secret util,
Pet calcul, pet instrument, pet benefeg, pet oustil
E deus forjet an ene, evit ar blijadur
Da imita, da drec'hi memes var an natur !

Poezet e deus an avel ha mezuret an eê,
Arpantet an Ocean, domptet al loenet goe,
Desqet teuzi ar metal ha chench natur ar plant,
Ha troet en e frofit ar pèvar element.

Pa deu dei c'hoant musical, hep implija ar vouez,
Var ar c'hoevr hac an orjal e fredon en e èz ;
Dre scrit, hep offiç an teod, e convers en peb bro ;
Ha breman ar re varo a gomz gant ar re veo.

Disqet e deus d'al lagad gûelet dre ar c'hristal
Astrou en tu-all d'an eol ha meur a vuzud-all
Invisibl bete vremen. Anfin, gant ar c'hompas
Eus cavet eur bed neve na hanaviet qet c'hoas.

Nac a hed invantion o deus crouet an dud,
E qeit ha na remerqer en anevaled mud
Na gout, na capacite da ober voell na voas :
Ar pez a reont breman, er rejont a viscoas.

Gaou oc'h eus eta credi en deus darn al loenet
Rèson hac ententamant, balamour m'o gûelet
O soigni o re vunud, o clasq magadurez,
Pe oc'h ober o neizou gant qement a adres.

Ar réson a zisquélont n'ea deo qet o hini;
Mes réson ar Mestr habil a deu d'o c'hundui
Evel eur montr a zisquél sqiant an artisan
En deus-ân grêt, ha nonpas e sqiant e-unan.

Coulz e ve déc'h pretanti en deus sqiant ar goue
A lèz o greua da goueza goustadic dindanne,
O golo gant o deillou, da jermi er gouân,
Hac a fleuris adarre d'o abria en hân.

Differant bras eo ober, ha gduet perac e rer,
Rac an oll elemanchou, an natur en antier
A ra, mes hep gout perac, parfetamant peb tra:
An den hepgen e-unan a voar perac er gra:

Lezomp-ta al loened mud evel ma zint crouet,
Pe int o deus eun instinc, pe int-hi n'o deus qet:
N'oun doare. Mes cunduet dre dora ar Brovidanç,
Ec'h ellont ober traou fur, hep caout intellijanç.

An den memes avichou a ra mil action
Hep consulti e ene hac hep reflexion:
Crafat e benn, remui, hac en em dic'hourda,
Cranchat, frotta e zaouarn, hep gout petra a ra.

Evelse' teu al loened da imita an den;
Mes, dre guement a reont, e remerquer hepgen
Int corfou grêt dre ressort, instrumaachou fragil,
A ro demp anaoudeguez da betra int util.

Gorf an den zo e-unan evel hini al loen,
Eun instrument d'an ene, eyit, dre e voyen,
Remui ha dirija ar grouadurien all
Var bere eo deputed cabiten general.

O caera privilachou a zo roet d'an den !
Ar réson evit partach, an droat hac an dremen
Var guement a zo crouet, hac en tu-all da ze,
Ar faveur preciusa : an immortalité !

An articl-mâ a brouver dre ar metaphisic,
Gant résonniou na eller ober dé nep repliq ;
Difficil int da entent d'an nep zo hep studi ;
Mes me o laqai amân ar sclerra ma ellin.

Ar membr an admirapla, an utila ezef
Deus an den, eo e lagad. Ennes e'r santinel
A vet deus e c'heriden, hep en em diczân,
Qement tra, qement objet a zo eadro deân.

An traou na ell qet an dorâ da douch na da drapont,
Mab al lagad o digass en eur moment d'e gaout,
Hac evel en e guichen dezân da gontempli
Petra a ell da denna a vad eus peb-hini.

Al lagad, evit bea qer parfet e labour,
D'en em velet e-unan a renc eur mezellour ;
Er memes tra, an ene ne vet nemet dre boan
Anes mezellour ar feiz e guenet e-unan.

Gouscoude, evit prouvi e immortalité,
Ne meus sonj da implija nemet autorité
Ar sclêrijen naturel, ma vo gûelet patant
Eo ar feiz hac ar réson actord parfetamant.

Me voar ervad, va Doue, just eo en avoui,
Eus eun distanç infinit etre'n ene ha c'houi ;
C'houi ra peb tra gant eur guer en heur a leveret ;
Dra vo grêt ar sclêrijen, ar sclêrijen zo grêt.

Mes an ene eveldon a ell en eun instant
Ha concev ha produi en e ententamant
Mil dra extraordinal. Mar chomment da ober,
Eo n'o deus qet a bouvoar avoalc'h var ar matier.

Allas! ha treid ha daouarn, hostillou ha danve,
Assambles pe bep eil güech a zo deus e dale;
Ha nemet dre hir-amzer na ell executi
Mil projet a imagin ha mil zonz a deu dei.

Pes labour eun artisan a ve grêt en e benn,
Ha forjet en e speret arauc en antrepren.
Ma ve an dorn a yae qer pront hac an ene,
Na ell den imagina nac a draou a rae.

Sonzal ha bepret sonjal eo natur an ene;
Sonzal a ra en difun, ha sonjal dre unvre;
Or, ar zonz a renc beza eun dra spirituel,
Rac ne goez dindan ini'r sqientchou naturel.

Imaginit eur bouldren, eun dra an distera;
Caout a reot gouscoude diou dimansion dezà :
Eundindan, eur varc'houre, eur c'hreizetre'ndaoubenn;
Mes biqen ze ne guevot en sonjeson an den.

Ar sonj, na squer, na compas na ell o mezufi;
N'en deo na bras, na bian; n'e deus na deo, na clei,
Na costez, na paramant, na liou, na vent abed,
Na neb henvelidiguez gant qement zo'er bed.

An den n'en deo gouscoude qen assur eus netra
Evel eus o sonjeson, rac e remerq a ra
Evel eur verelaouen a vrill en e ene,
Hep james disparessi nac en nòs, nac en de.

Attribui d'ar cervel, d'ar goat, na d'an eppen
Ar faculte da sònjai, ar vertu da gompren,
A zo injust; rac anfin, perac e privet-hu
An troad, an dorn, an elin eus ar memes vertu?

Mar leverit eo commun ar vertus-se d'ar c'horf,
Ar c'hoad, ar meñ, an houarn, eur pòd, eur vâz, ur forc'h,
A vo capabl da sònjai, rac corfou int ive,
Ha pa zònjont, a réson coulz ha c'houi, marteze.

Mes, nan : ne ell get divoan eus ar gotruption
Eur guenel qer precius evel ar sònjeson.
Ar matier nemet matier ne all da brodui,
Hac ar zònj na goncever matier ebet enni.

Gouir eo, an den a veler egaret e réson,
Pa erru, siouas deñ, nep alteration
Er fibrou eus e cervel; rac an ene a cess
E operationou neuze en diaves.

Ar c'horf a zo viciet, ha nempas an ene.
An horolach a labour hep ma verq an noade.
An ene a guntiau da gaout sònjou bepret;
Mes, allas ! renta réson anezo ne ell get.

An habilla organist, mar dirench e ogrou,
E vo faus ha disacord an ton a c'hoario;
Pa vez distign ar c'berden, ar violonç zo mud :
En eur guer, hep benfiou ne labour get an dud.

Mes pa zoc'h qen obstinet da réi decomp da gredi
Eo ar c'horf, hep an ene, capabl da résoni,
Grit eta demp eur machin a vo eus ho fèçon,
Ha communiqit deñ talant ar sònjeson.

Choasit evit e ober an ingredianchou ;
Diouc'h ar matier subtila, grit deàn ressortchou ;
Organisit aneàn er fêçon ma qerret :
Petra' zisqot-hu deàn, p'o pezo'n achuet ?

Gout a rayo, marteze, ober reverançou,
Mont ha dont, cana, dansal ha prononç guiriennou,
Evel ar pompinelkou eus ar marionet ;
Mes ober deàn sônjal, m'en tou, na reot-qet.

Pa vo capapl da entent ar mathematicou,
An dessin, pe al logiq gant e oll reglennou,
Grit din güelet eur machin qen extraordinaal,
Me accordo d'ar matier ar vertus da sônjal.

Ar son hac ar sclêrijen eo an traou ar scavan,
An nebeuta corporel ; mes pa o c'homparàn
Gant ar sônj hac an ene, int grossier en effet,
An ear livet gant an eol, pe an ear ajitet.

Art an electricite, vertus ar men emant,
Liou ar ros, c'hoes ar parfum, éclat an diamant,
Charmou an eol o sevel, pourpr ar ganeveden
A zo cras ha vileni etal eur zônj hepqen.

An traou caera er bed-mâ n'o deus talvoudeguez,
Na pris, na realite calz anezo memes,
Nemet a brôportion ma zint consideret
Gant fantasi an ene ha sônjou ar speret.

Pa zeo qer pur, qer paffet, qer simpl ar sônjeson,
An ene e orijin, gant muioc'h a rêson,
A zo caeroc'h e guened, ha ze abalamour
An artisan zo noploc'h c'hoas eguet e labour.

An eno a zo ive simpl, immateriel ;
Ne deus na poez, na lec'het, na figur, nac ezel :
Immortel dre gonscant ; rac, nemèt ar c'horfou
Ne ellont bea sujet da lezen ar maro.

Ar maro, var a ouzoc'h, eo an destruction
Eus ar substanc corporel, ar separation
Eus ar memproù etrezo ; ac'hano concluet
Ne ell an ene mervel, pa ne deus mempr abet.

D'ar c'horf ec'h eller trec'hi hac eun ezel ha daou,
Hep ma ve grèt d'an ene na prejudic, na gaou.
Ar c'horf a ziminuer, ha nonpas an ene :
Oumàn a chom ordinal en e integrite.

Mar boa an den-ze savant, habil ha disqet mad,
Qent ma voe troc'het deñ eur vrec'h pe eur vorzad,
E chom gantàn, o goude, e injin, e sqient,
Hac an ell habilete eu devoa diagent.

Güelet a rër tud iñfirm ha tud estropiet
O caout muioc'h a vemor, delicatoc'h speret,
Eur juñmant solitec'h, eur réson muioc'h just
Eguet darn zo divac'haigo ; corpulant ha robust.

Pa ve ar c'horf o repos eo scanva an ene ;
Var dionesqel e zónjou a pign neuze en ée,
Pe e tisqen en isfen ; hac hep en em fixa,
Promptoc'h eguet an avel e ra tro ar bed-mà.

Anfin, pa deu, dre gosti, an den da gaducat,
E mèn amzer e furnez hac e avisou mad ;
E vemproù a zo gourdèt, n'en deus pelloc'h a nerz ;
Mes e réson no assur, hac e ene zo serz.

Goude résonniou qer sclâr, an neb a lavarfe
Eo deus eur memes substanç ar c'horf hac an ene,
A zo eun den vicius hac etourdi e henn,
Evit gallout diremors, beva evel al loep.

Ar bayanet o-unan a immortalisas
En o gais an eneou, hac a imaginas
E rançent deus an eil corf tremen en eguile,
Da vea purifiet qent mont d'an Elisee.

Instruet gant ar réson, an oll dud ancien
O deus credet e c'haje, goude maro an den,
En eur yrò all e ene, evit receo eno
Chatimant pe recompanç, hervez e meritou.

Er fond, an dud vertuzus, a veler alies
O souffr a hed o amzer miser ha dienes;
Hac ar re detestapla o caout prosperite,
Chanç, boneur hac enoriou etro pad o bue.

Ne aller concilia daou dizurs qer contrel
Gant madelez eun Doue hac e justiç santel,
Nemet ni a supposse e zeus eur vuez all
Evurus d'an dud honest, maleurus d'an dud fall.

Dre eun desir naturel pep-hini a reçet
Ma vo grêt e veukendi c'hoas goude e zeced;
Hac rêi a ra da gredi dezàn e santimant
Evit beza decedet, n'en deo nemet absant.

Na Doue, nac an natur ne ra netra en vèn;
Pa o deus eta gravet an desir-se en den,
Eo evit rêi da ençent an ene na dle qet
Perissa gant ar c'horfou, mes subsista bepret,

O excellanç an ene! n'en dout get esclaves,
Na sujet da vizeriou ar c'horf a animes;
Pa deu emà da vervel, e chences a vue,
Pa ve an ty discaret, ar mestr a ya pare.

Cetu eta, va brois, dre ar rêsonnamant,
Rancontret diou virionez ha daou dra important:
Da guenta, eus un Doue, Crouer universel;
D'an eil, natur an ene eo bea immortel.

*Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine; dedisti letitiam
corde meo. Psalm 4.*

TEIRVET GUIRIONE.

NECESSITE AR REVELATION.

..... *Eruptit nos Deus de potestate tenebrarum et transtulit in regnum filii dilectionis sue. Coloss. 1.*

Na scuizomp get, na brois, reus en em instrui,
Rañ nemet an ignorançone ra d'an dud impi
Cazout level a reont lezen an Aviel,
Pehini eo gouscoude al lezen naturel.

Mad-oberou ar C'hrouer ha dever ar réson
A mbrouv an necessite eus ar Religion;
Rac netra résonaploc'h eguet trugarecât
Ha renta gloar hac enor d'ar zourcen a d'ep' mad.

Pa zeo an den composet a gorf hac a ene,
Eo just e contribufe an eil hac e guile
Da renta, en o féçon, d'ar Mestr oll-buisant,
Homachou interior hac eur c'hult apparant.

Mes ar réson e-unan ne lavar get d'an den
Petare cult a dleer d'an Autrou souveren,
Na peseurt sacrificou a zo ret d'e galmi,
Pa hor bo bet ar maleur, siouas, d'en offanci.

Ouspèn-ze, ar goal exempl, dallentez ar speret
Hac inclinationou ar galon corrompet,
Alies trec'h d'ar réson, a eff chench an homack
Eus an adoration en pur hugunodach.

En quit ha ma voe lêzet an den gant e réson,
Hep sicour, nac assistanç a revelation,
E voe güelet gant horrel, ouспен en eur c'hontre,
An drouc-speret adoret en plaç ar güir Doue.

An drouc-speret, dre orgouill, a felvezas deàn
Bea egal da Zoue ha parfet eveltàn;
An den, dre gorrupcion, a forjas, er c'hontrel,
Doueou hanval outàn, vicius ha charnel.

Da oll viçou e galon ha da re e eme,
E choasas peb a batron, e ras peb a zoue;
Hac evit caout eun excus en e oll disurzou,
E qemeraz da vodel exempl e zoueou.

Evelse gant an amzer e voe placet en eê
Ar c'hrim hac e gomplicou, ha dre eun dallente
A zizenor ar réson, e veljac'h adori
Doueou ne garjac'h get da loja en ho ti.

Jupiter an impudic, an infam Cupidon,
Venus ar vreg debordet, Mercür, tad al laeron,
Bacchus, patron an deboch, Mars, diaoul ar muntrou,
Hac an oll sceleradet a voe grêt doueou.

Dindan mil figur estranch e voe represantet
Idolou mál ha femel, darn tud, darn serpentet ;
Hac ar payan d'an daoulin, evel eun imbicil,
El lec'h an Doue hepquen a hanaveas mil.

Pep Doue da imita a ré d'an hugenot
Bea seul-viciussoc'h, seul-vui ma voa devot ;
Ha dre ma ré e bossubl evit gounit an eé,
E creiz goelet an ifern en em brecipite.

Ac'hane e commanças ar supertition
Da invanti mil espeç abomination :
Sorceréz, divinerez, ceremoniou vén,
Observançou impudic, sacrificou humen.

Ni hon-unan, va brois, gent ma voe annoncet
En hon toues an Aviel, a voa ive plonjet
Er brassa tevalijen eus an idolatri :
Ne voa qet var an deuar sottoc'h eguetomp-ni.

Qement enezen neve ha qement continant
A zo bet dizoloet betee an beur bresant,
A voe cavet habitet gant tud goe ha sovach,
Na nemet da idolou na rentent o homach.

Darn o devoa eur serpent evit en adori,
Hac a gasse bugale deán da zevori ;
Darn all voa ar c'his gante, hac a gave abeg,
Pa ve maro an ozac'h ma na lazet ar vreg.

En eur vrò, eur merdeat, pa deuje d'en em goll,
E ve casset e galon beo-buec d'an idol ;
Eblec'h-all ec'h ordrenet d'an dud yaouanq mouga
O zad, o mam, pa choment re bell da languissa.

Gant mez ha confusion ne greten qet parlant
Eus al lubriciteou, an ardou indeçant,
Ar praticou infernal a voe imaginæet
Gant an dud evit renta enor d'an drouc-speret.

Poan ho pe eus va c'hredi, mes güir eo gouscoude,
Qement action barbar, qement brutalite,
Qement crim, qement torfet a eller da ober
A voe cavet vertuziou ha grêt dé eun auter.

Estrancha impiete! peguen dibalamour,
Peguen dall, peguer coupabl eo réson an den paour!
C'hoant am be da lavarat eo coulz tremen hep-di;
Al loened gant o instinc a zo muioc'h dissi.

Ralamant eo e zever accord gant e banchant;
Avoalc'h eo difen eun-dra, ennes just en deus c'hoant
Da ober dre breferanç, hac evel ma vo grêt,
E zorc'hen a goust deñ alies mil regret.

Carout ar mad ne ra qet, cazout an drouc a ra,
Blam, hac eur moment goude meuli ar memes tra,
Na james bea contant, cetu aze an den,
Gant ar réson inconstant a zo carguet d'e rân.

Dre oll e clasq e voneur, hep e gaout en nep lecth;
Eus eun dra en rejouis, eus cant all hac en nec'h.
Hirio var rod ar fortun, varc'hoas e ma dindan:
Guenel a ra en daelou, mervel a ra er boan.

C'hoas ma vije ar boneur reservet d'ar vertu!
Mes, allas! peur-liessa ar c'hontrel a erru.
Eur gombat continuel, eur vicher meurbet rust
Eo pratic ar vertuziou ha buez an den just.

Paourante, collou, clénved a deu d'en eprouvi;
Ar bed hac e vaximou a zo eus en tenti;
Hac ar pezh a ro deân e'hoas muioc'h a labour,
Eo dompti e voal banchant, e vrasa adversour.

An den a zo er bed-mâ eur roue didronet;
Grêt voa evit commandi d'e siou direglet;
Mës revoltet eo outân ar sujedou fall-mâ,
Ha bremâ, e lec'h gouarn, e renq oboissa.

Ar réson c'hoas avichou a bretant eo mestrez;
Mes deziriou ar galon a c'holo dei e mouez,
Hac a refus e zelaou qen na vont contantet.
Ar gonscianç a reproch; mes an drouc a ve grêt.

Ha possubl ve e vije an den qen variant,
Qen diantel, qen follec en e gommançamant!
Salocras! rac ar C'hrouer a ras peb tra parfet:
E oll œuvrou zo dissi, hac an den n'en deo qet.

An den zo dijeneret eta eur c'houlz benac,
Ha ne voar qet e-unan na penos, na perac.
Piou a revelo demp-ni a betore sourcen
Eo deut ar c'heuta dizurs eus an natur humen?

Al loened mud a velân, hac ar bed en antier,
Oc'h ober incessamant bolonte o C'hrouer:
An den hepqen antettet en e revolteres,
Na zelaou den, na Doue, na conscianç memes.

Piou a reconcilio an den gant e Zoue?
Na piou a remedio da glénvet e ene?
Allas! doun eo ar gouli, an drouc a deu a bell;
Me meus aoun bras e bec'het a zo orijinel.

O sapiang eternel ! disqennit diouz an eé :
Iaqit c'hoas ho crouadur var hent ar virione ;
Sicourit-àn hoc'h-unan da bresanti enfin
Eun homach pur ha parfet d'ho Majeste divin !

Considerit gant true frenesi e rêson,
Tevalijen, e speret, goulou e galon,
D'en tenna eus an neant, pa zoc'h bet e Grouer,
D'en tenna diouc'h ar pec'het, bezit c'hoas e Salver.

Ar beden-ze, va brois, a zo bet exactet :
Eus e dron celestiel, Mab-Doue disqennet,
En deus prenet an eno dre e varo er groas,
Hac instruct ar rêson dre al lezen a c'hraç.

Al lezen-màn, c'hoas eur vech, eo lezen an natur,
D'abord gravet en calon ar c'henta crouadur ;
Eun cil güech gant Moyses e voa bet publiet,
Eun deirvet gant Jesus-Christ eo bet sanctionet.

Da drîbunal ho rêson en ho calvàn bremà ;
Consultet-hi, mar qeret, evit gout var betra
Eo fontet ar virionez eus ar Religion,
Nonpas evit penetri ar revelation.

Just eo d'èc'h examina, rac ne bretantàn qet
Gounit hoc'h assantamant, qen em bo disqüelet
Ha grèt d'ho rêson memes santout qement preuvea
A d'èc'h da gredi lezen ar gristenien.

An implich eus ar rêson emuigen a gonsist
Da c'hout hac én zo Doue hor Zalver Jesus-Christ ;
Hac én a ras d'er prouyi qellies a vurzud,
Anfin, hac én a lezas eul lezen gant an dud.

D'abord, ne zeus neb douetanç na eil Doue parlant
Langach an oll dud marvel, pa zeo oll-buissant;
Hac an dud, eus o c'hostez, n'o d us bet ar rêson.
Nemet evit ma eljent receo instruction.

Naturel eo d'an autrou parlant ouz e vevel,
Ar roue eus o sujet, an tad ouz e vuguel.
N'en deo qet injurius qen nebeud d'ar C'hrouer
Parlant ouz e grouadur, qelen e servicher.

Ne eller eta oppos d'ar revelation
Nac impossibilite, na contradiction.
Ne meus ive da brouvi nemet eun dra hepqen :
Eo Doue deut en effet da redima an den.

Var an douar ne arru netra dre accidant,
Dre chanç, na dre avantur; just eo dre gonscant
Anaout eo ar Brovidanç en deus ho preservet
Bars an oll danjeriou-màn : anes voac'h oll collet.

An dud a voe gant Doue crouet expressamant,
D'e anaout, ha d'e garet; mes allas! ar serpent
O dallas, hac e s'ont stourm ouz Doue memes;
Mes, allas! victim int bet eus o dallidiguez.

Mes ar C'hrouer a voezo repara e labour,
Humilia'n drouc-speret ha rêi demp c'hoas sicour :
Infini eo e c'halloud, leun eo a drugare,
Jalous eo diouz e enor, ne vanco qet da ze.

Me rayo var ar poent-se moyen d'ho contanti;
Mes teulet plê dre avanç : ar rêson ne dle mui
Contesti lezen Doue, eur veach ma parlant;
Ar rêson a dle tevel indubitablament.

Mes ar feiz, emedoc'h-hu, a bropos da gredin
Mysteriou inconcevabl, ha me ne fell qet din
Contraria va rêson, nac ajouti creden
Da draou a zo d'am speret impossubl da gompren.

Coulz e ve d'éc'h lavaret na gredit netra tout
Eus a guement a velit; rac ne allit qet gout
Penos ec'h ell al lagad goelet ar pez a vel;
Ennes a zo evidoc'h eur myster naturel.

Mil dra zo var an douar a draou commun avoalc'h,
Na ellit qet da goncev : chom a ra ho tilac'h
Da c'hout penos eo crouet ha formet pep-hini :
An natur e deus miret ar secret evili.

Var rapport ho taoulagad o c'hredit gouscoude;
Perac eta disfiout eus rapport eun Doué?
Ho taoulagad zo tromplus, mes Doue n'en deo qet;
Na ell na bea tromplet, na trompla den ebet.

Speret ar Zent assambles, ha speret an Æle
Birviquen na gomprenint qement a voar Doue.
Penos eta ec'h elfe eun den var an douar
Dizolo e vysteriou, na sondi e bouvoar?

Ouspen-ze : ar mysteriou a ro d'éc'h da gredi,
Mar dint calz dreist ar rêson, n'en dint qet control dei.
Pa na vel qet ar rêson sclêramant e vent fos,
Var gomz Doue humblamant e tle en em repos.

Eur buguel prest da c'henel, ha c'hoas en côf e van,
Ma elfen conta deân eus eur vrô nevez-flam
Ha carguet a varvailou grêt d'eo receo amân,
Eanes a ve, m'en assur, eur myster evitân.

Réson am be, gouscoude; ha pa ve deut er bell
Da gontempli e-unan an eol hac ar stered,
Hac oll charmou an natur, neuze ec'h anzafe
Em boa rapportet deân conform d'ar virione.

Allas! me a zo ive c'hoas an devalijen;
C'ôf ar vam eo an douar a zo eus hon douguen.
Dre ar maro e teuimp da c'henel a neve,
Ha neuze e comprenfomp sclêroc'h comzou Doue.

Pa glêvân tud diréson breman o lavaret
Eo re gôs an Aviel evit bea credet,
Hac ec'h eller contesti traou a deu a guer pell,
Ne oua pe me die respont, pe me a die level.

An eol biscoas brillantoc'h ne voe e sclêrijen,
Gouscoude eo ar c'hossa eus ar grouadurien :
Lavaret a reot-hu eo re bell diouzoc'h.
Evit gallout assuri e sclerra ac'hanoc'h?

An Aviel zo ive sclêrijen an ene,
Doctrin an oll vertuziou, ha levr ar virione;
An traou zo merqet ennân, caer o deus beza c'ôs,
Pa voant güechal averet, n'en dint qet breman fos.

C'houi hac ho tud dirazoc'h, supposomp mil bloas zo,
A bossed eur gommanant a feiz vad en ho pro;
Hac én a ve dereat dont d'e gontesti dec'h,
Var digare eus re bell aboe ma mân ganec'h?

Seul-gossoc'h eo ho toman hac ho possession,
Seul-lejitimoc'h ive eo ar brescription,
Dreist oll pa oc'h eus titrou hac obtenet setanç
Var ar fe o deus clasqet troubli ho jouissanç.

De-memes an Aviel, seul-vui eo ancien,
Seul-vui e verit ive creanç ar gristenien;
Seul-hirroc'h ma zeo padet ha ma pad e zoctrin,
Ha seul-patantoc'h ive e veler eo divin.

Ne zeus articl er Gredo n'en deo bet contestet
An eil goude eguile gant an heretiqet;
Mes gant o antetamant int tremenet pell zo :
Ar Aviel zo chommet hac ar memes Gredo.

Peb neventi zo eur c'hrim en doctrin an His;
A bep amzer e veler chasseal deus e c'hreiz
Piou benac en e c'hreden a alt-ras netra,
Pas eur guer, eur-syllaben, memes eun *iota*.

Maleur, eme'n Abostol, mallos d'an den impi
A brezeg eun Aviel differant d'an hini
A meus-me prezeguet dec'h; ho preveni a ran,
Ha pa ve eun æl memes, na gredit qet dean.

Mes perac, a replico amàn tud insolant,
Ne deu qet Doue breman e-unan da barlant
Eus peb-hini ac'hanomp, evel ma ras goechal?
Rac ne zeus den oblijet da gredi eun den all.

Evit respont en daou c'her : Goulennomp digante
Hac én a gontrevener da urzou eur Roue
Pa na zeu qet beveach en e bersonach propr
Da gomz en particulier eus peb-hini e bobl?

Eur rum tud a zo hiric, ha varc'hoas eur rum all;
Mar car peb rum pretexti eus digare qen fall,
Ar prinç eta a renco bea bemde en hent
O colporti a urzou hep repos eur moment?

D'ar Gonvansion e c'afac'h e ve re a fatiq
Ma ranqe en em dransport a bez en pob distriq,
En peb bourg, en peb famill, var ar meaz-hac en qer,
Da notifia dezo gement decret a rer.

Mes, salocras, eur Roue evel eur Republicq,
O deus en peb tribunal officerien jurdiq
Da intima o urzou d'ar rest ar sujedet :
Maleur neuza d'an hini n'o executo qet.

Er fêçon-ze, Mab Doue, qen qüittä ar bed-mañ,
En deus choazet ministret carguet da bublia
Ar maximou important eus ar zilvidiguez,
Hac urz d'an oll da zelaou evel Doue memes.

Ar soumission, ar respet, ar memes deferañq
Dleet d'al legislatour, a zo, en consciañq,
Dleet d'ar re zo ive carguet eus e urzou,
Pa zeo güir ne labouront nemet en e hano.

Doue zo oll-galloudus, hac a ell, evit güir,
Parlant ouzoc'h e-unan, hac hervez ho tezir;
Mes goulen ze zo injust, eur veach ma ouzoc'h
Eo deus e bers assuret o parlanter ouzoc'h.

Avañq, n'oc'h eus neb oblich da gredi an dud all,
Eo discléria d'ar publiq oc'h eun orijinal;
Rac nac a rapport bemde na selaouit-hu qet,
Hac a gredit gouscoude, hep o beza güelet!

N'oc'h eus grêt nemet clêvet histor Spagn ha Brò-Sauz,
Ha biscoas n'oc'h eus credet ec'h ellient beza faus.
Rêson oc'h eus; mes ive ne zeus histor abet
Credaploc'h eguet hini Legislatour ar bed.

Remerqit pebez urz caer zo er grouidiguez !
An col, tad ar solerijen, o rai an delz bender ;
Al loar d'e mouvamañchou na vancas qet biscoas ;
Ar stered er firmamant attest eur C'hrouer bras.

Guelit ar pevar sason o c'harru en o foent,
Hac o laqat produi peb tra, hervez o hent ;
Anfin, sellit endro dec'h, peb tra a brouvo sur
Eun artisan oll-buissant, Crouer an oll natur.

*Fidelis sermo, et omni acceptione dignus: quod Christus Jesus
venit in hunc mundum peccatores salvos facere. T. I.*

PEDERVET GUIRIONE.

DIVINITE AR RELIGION GRISTEK.

... *Magnum est pietatis Sacramentum, quod manifestatum est in carne; ... predicatum est Gentibus, creditum est in mundo. 1. Tim. 3.*

Ne zeus netra da gredi er bed universel,
Mar deo ar Bibl supposet ha faus an Aviel.
Mar domp tromplet er poent-se, eme sant Cyprian,
An neb en deus hon tromplet eo Doue e-unan.

Daou bobl privilejiet a ra profession
Da gredi eo revelet o diou religion.
An titrou a bresantont a zo incontestabl;
Eun niver zo a destou, hac oll irrecusabl.

An daou bobl-màn, en effet, evel o diou lezen,
Ne dlefent beza contet nemet unan hepquen,
Pa zeo güir an eil lezen n'e deus qet abrojet
Totalamant ar guenta, mes perfectionet.

An assamble general eus an oll gristenien
Eo ar furra portion, ar savanta loden
Eus a oll dud ar bed-màn. hep contestation :
Biscoas n'o deus meritet qen reputation.

De-memes ar judevien, qent egnet ar re-mà,
A voe, deus tud o amzer, ar judiciussa ;
De-memes, divezatoc'h, test an Tadou Santel
A-unan o deus fontet maxim an Aviel.

Al Javriou reliqius, scrifet gant Moyses
Ha re an oll Brofetet a zo c'hoas en hon touez,
Hep falsification conservet gant respet
Abaoue pévar mil bloas dre bévar c'horn ar bed.

En daouarn ar judevien evel en hon re-ni
E maint cōform da velet. Impossubl eo prouvi
E ve ganemp na gante chenchet eur guer hepqen :
Var ze ne zeus etrezomp reproch abet agren.

An oll ilizou christen, evite da vea
Var meur a boent disaccord, o deus ar memes tra
Conservet fidelamant ar pévar Aviel
Evel ma voent recevet digant an Ebestel.

Ar Sacramant adorabl hac an Avielou
A voa referet dezo ar memes respejou
Gant ar gristenien guenta. Eun torfet o vije
Alteri, na profani, na livra aneze.

Ma vije, nac ajoutet, na-supprimet netra
Er pévar Aviel, lavarit demp eta
Gant piou, pelec'h, pea goulz, na penos an Ilis
N'o deus-hi qet abretoc'h santet an artifiç ?

An Ilis eo va goarant, eme sant Augustin ;
Anes e autorite, nac en levriou divin,
Nac en Aviel memes, n'em be creden abet ;
Mes var e c'homz, impossubl eo din bea tromplet.

Mar doc'h breman résonabl, bezit, mar plij ganéc'h,
Ar gomplesanç d'am selaou, ha me zisqüelo d'éc'h
Na ellit qet, gant justiq, supposi e ve fos
Nac an Testamant nevez, nac an Testamant còs.

Ar Bibl eo an archivou general eus ar bed,
Histor an Tadou genta hac ar Batriarchet
Abraham, Isaac, Jacob hac e zaouzec buguel,
A bere eo sòrtiet ar bobl a Israël.

Al lévr-mà eo an depot hac ar proces verbal
Eus ar miraclou public hac extraordinar
A eure a bers Doue Moyses hac Aaron
Da zelvra o breudeur eus daouarn Pharaon.

El lévr-màn eo relattet hano ar famillou,
Ar partaj grèt entrezo, urz ar sacrificou,
Tenor an offiq divin, ar goueliou annuel,
An droat hac ar c'hustumou civil ha criminel.

Remerqit, en eur dremen, penos an traou-màn tout
A voe fontet en memor hac evit rei da c'heut
Ar burzudou estonus a voe grèt gant Doue
Evit tonna ar bobl-mà eus e gaptivite.

Peb gouél berz, peb reglamant, peb institution
Eu en rapport d'ar miracl a voe'n an occasion
Eus o etablisamant ; ha dre ar réson-ze
Na ell den anzae eur poent a recus eguite.

Mar doc'h eta antézet da revoqui en douet
Rapportjou miraculus an Israëlitet,
Eo qercoulz d'ec'h, en daou c'hir, protesti a vrema
Biscoas pobl a Israël ne zeus bet er bed-mâ.

Goab a vo grêt ac'hanoc'h; mes hoc'h extravaganc
A ve insupportaploc'h, ma teufe deoc'h avanc
E ve Doue incapabl da ober nep burzud :
Mar doc'h fur eta, cedit gant testeni an dud.

C'hoec'h-cant-mil den, hep conta an oll dud ancien,
Ar graguez, ar vugale, a ya en eur vanden
Gant Moyses d'an desert, hac a zo, a gredan,
Testou avoalc'h da guinnic d'an den incredula.

Daou pe dri den, marteze, pa vent bas a speret,
A eller c'hoas da drompla; mes n'en deo get ézet
Trompla eun niver qer bras a velas alies,
Hac a attest assambles miraclou Moyses.

Ar pez zo remercapla, ar Profet a scrifas
An traou, dre ma erruent, ha memes var ar plaç,
Hac o lennas alies d'ar bobl oll assamblat,
Evit na vije pretext a ignoranc ebet.

Hac e vije ar zant-màn an trompler ar finna,
Gant e oll finesseou, impossubl voa dezâ
Rêi da gredi da eur vrô, d'an oll, bian ha bras,
O deus güelet ha clêvet traou na veljont biscoas.

Penos da c'hoec'h-cant-mil den gallout persuadi
O deus güelet en Egypt nao goalen a gasti
A extermin Pharaon hac e oll sujedet,
Mar deo güir ne auduras Pharaon domsch ebet?

Var droad o deus, emézo, treuzet fonç ar Mór-Ru ;
Ar mân hepqen o bevas daou-uguent bloas diouch-tu.
Eur goabren o rêne hac en deiz hac en nos.
Penos o deffe credet an treou-ze, mar boant faus ?

Maro int gant ar sec'het, hac evit o recours,
Moyses deus eur garrec a ra sailla an dour.
Còs ha yaouanq ec'h evont eur ar memes sourcon ;
Eun avantur qet public ne deo qet eur fablen.

Doùe, e creiz ar gurun, a ra entent e vouez ;
Divar menez Sinai, tout en e c'hlevont frès,
O publica e Lezen : ne gollont qet eur guir ;
Ret e vijent oll sorcet, ma n'en deo qet se guir.

Mes qement a dud sorcet a zo marvailhou all,
Ha marvail evit marvail, o ve ret beza dall
Imajina eur voyen a zo impi ha foll,
Evit contest miraclou attestet gant au oll.

Ne avancin qet hirroc'h, rac va intantion
N'en deo qet ober amàn eun dissertation.
Hac ar pez, ispecial, a zisplij muia din,
Eo rancout qen alies rêi dec'h an demanti.

Mar qerit lenn hoc'h-unan gant eur speret poss
Levriou ar Scritur-Santel, e vezot didromplet :
Ne remercot qet eno langach an trompleres,
Mes langach ar virione hac hini ar furnes.

Dalc'hit da examina ha lennit pen-da-ben
Doctrin an Hebreanet, hac e velot ouspen
Ne zeus qet eur figuren, na memes eur chabist
Na gundu directamant da lezen Jesus-Christ.

Emâ just eo an alc'hoez a zigor hac a zer
Intellijanç ar Scritur : hep emân né veler
En traou zo profetiset na suit, na sclerijen;
En deffot anzav emân eo dall ar judevien.

Anfin, an ton, al langach, ar maxinou, ar stit
Eus al levriou revelet, a ra gælet facile
En deus at memes Speret dictet an diou lezen,
Hac eo an eil necesser da explica eben.

Confrontit un Aviel gant ar profession,
Oll sacrificou Aaron gant ar gouiz Mysteriou,
An Testamant ancien gant an hial Neve :
Impossibl eo dec'h doueti na vent ouvrach Doue.

Daou vil bloas gent ma'hanus Mab Doue, hon Zalver,
Ar Brofetet a verqe en termeniou qer seler
E vuez hac e varo, e c'hloar, e bassion,
Ma zeo ret e parlantjent dre inspiration.

A bell lezen Moyses, a dost lezen ar c'hraç,
A annonç en peb pajen ar memes Messias :
Ounnes dre figurennou a roe demp avis
Ec'h arruje, hac emân e disquæ gant ar bis.

Mes fin zo' d'ar lezen gôs : ne ve qet davantach
Dirae ar realite ezom'cus e imach.
Mudal a ra' an eelco, pa ve tostet ar vouez,
Pa deu an eol da bara, ar sqeud a dispares.

An donidiguez divin eus ar Verbz eternel
E deus evit testen miraelon qen reel,
En qer bras nombr, qen anas, ma forçont ar reson
Hac an natur estonet da anzav int' gurion.

Ar miraclou-mañ ive ne voent 'get operet,
Diou pe deir güc'h hep muiqen en coach-hac en secret;
Mes bendez publicamant, hac en presañ ar re
A garje o c'hontesti, ma vijo possabl dè.

Er guer a Jerusalem, ha partout tro var-dro,
Hor Zalver, hed e vuez, a eure burzudou;
Hac e Zisqibien goude, armet eus e bouvoar,
Ne rejont get nebeutoc'h dre oll var an douar.

Milhoñiou merzerien, eus peb brò, eus peb oad,
Ha tud ar re savanta o deus scuillet o goad
Q'ant renonç da Jesus-Christ; rac q'er sclër hac an douar
En é bersonach santel o velent un Doue,

An den, gant e oll rason, ne voar get da betra
Attribui ar vizer a andar er bed-mañ,
Nà gout pelec'h e zayo, nac a belec'h eo deuit
Allas! deus ar virionez ne vel nemet ar sceud.

Mes Doctrin Salver ar' bed a expliq d'ar rason
Hor maleur orijinel, ar pris eus hou rançon,
Excellañ hon eneoù, planeden hor c'horfou,
Natur an Divinite hac hon oll deveriou.

Godomandi a ra peb mad, difen a ra peb droug;
Ar recompañ a bropos, ar bunion a zoug;
O diou e zint eternal : peb-tra a vo poezet,
Eul lom dour soet d'ar paour, eur gonz v'ân profitet.

Eun disqibl da Vab Doue a dle douguen e Grouz,
Renonç d'ean e-unan, carout an neb en eaz,
Renta'r mad evit an droug, rei memes e vuez
Evit hini e nessa, pa vo necesser ze.

Biscoas orgouill ar speret, na panchant ar galon
N'o deus ellet invanti eur seurt Religion.
An den, goude ar pec'het, a zo re qizidic
Evit, anes graç Doue, el laqat en pratic.

Deus an eil penn d'eguile, pa velàn-ta ar bed
Soumettet d'an Aviel, chenchet, convertisset
Gant daouzec den, nonobstant ar c'hiq hac an natur,
E velàn dorn ar C'hrouer o rëa er c'hrouadur.

Da ober an tol caer-mà, n'o dens an Ebestel,
Nac armeou, nac arc'hant, na talant naturel.
Mar senter diouz o c'homzou, anzavomp ar burzud :
Un Doue, dre o guinou, a gomze diouc'h an dud.

Ne voe promettet dezo, n'o deus recevet qent
Nemet trubuill ha croasiou eus an eil brò d'eben ;
Mes, en despit d'an ifern, d'ar bed ha d'e valiç,
Dre o goad hac o doctrin e fontont an Ilis.

An Aviel zo clêvet hac en Nord hac er Sud,
An idolou discaret, an oraclou zo mud ;
Rom anfin a zo christen, hac e impalaer
A vel trec'h d'e armeou-daouzec pesqetaer.

Pa gomzont, int comprenet en qement langach zo ;
Pa gueront, int entetet memes gant ar maro.
Ar sqeud ané, o tremen, a rent yac'h ar re glàn,
Ha betec an ærouant dezo a renq doujan.

Gonscoude e protestont d'an oll a vouez huel
Int o-unan pec'herien, tud paour ha tud mortel.
Dre c'hraç Doue, emezo, hac en hano Jesus,
Nonpas dreizomp hon-unan, e zomp qer galloudus.

En porchet Templ Salomon me vel Pêr arretet
Gant eur paour : biscoas camed na pas n'en devon grêt ;
« Ne meus nac aour, nac arc'hant, eme Pêr da réi dit ;
« Mes sao , en hano Jesus , divac'haign var da dreit. »

Ag œuvrou miraculus hac extraordinaryl
A ré Paul ha Barnabas , a roas da sônjal
D'an dad o voant daou Doue. Dija e proposer
Offr dezo eur sacrifici ha sevel eun auter.

Petra' rit-hu , emezo , tud foll ha diavis ,
Renta d'ar grouadurien enor ar sacrifici
Da brezeg ar gouir Doue omp deut en ho presanç ;
Crouet , prened oc'h gantàn ; roit dea'n hoc'h ezanç.

Dre ar memes burzudou , o deus , o disqibien ,
Perpetuet an Ilis , astennet e domén ,
Miret e Sacramantehou , ha gant fidelite
Conservet bete vremen an depot eus ar Fe.

Nan , naa ; ne eh qet Doue , na presta e hano ,
Na cedi e buissanç da laçat hon deçep
Dre dud qen religios , dre viraclou qer sclér ,
Dre eun doctrin qer parfet , nac epad qet amzer.

Petra oc'h eus-hu bremâ da replica d'ho tro?
En em glêm a reet-hu eus fin d'ar viraclou?
Ha pa na velit pelloc'h hini grêt gant Doue ,
E zoc'h tentet da goeza erri incredulite!

Ah! petra leverit-hu ? ne ra viracl abet !...
Piou e'n den var an douar n'en deo en em gavet ?
Coulz pe goulz eus e vuez en risq da berissa ,
Anes eun espeç viracl zo deut d'en delivra ?

N'en deo qet da gontanti curiosite an deo
E ile Doue implija e c'halloud souveren.
Ma teufe ar miraclou da vea re gommun,
Ne raent impression var daoulagad nicun.

Dre ma zeo eur rallentez, e teu't da admira
P'avar-mil den en dezert bevet gant pemp bara,
Hac ar bed oll conservet ha sustantet bemde
Dre eur miracl cuntiau, den ne ra van a ze.

Doue-ta en deus sonjet difuni ar pec'her,
Ha disquet ar virionez a amzer da amzer,
Dre œuvrou dreist-naturel, pere, pa vent prouves,
Evurus neb o c'hredo hep o beza gûelet.

N'en deo qet ar miraclou qen rar a sôrjfe dec'h ;
Rac na veler plaç devot frecantet en nep lec'h :
N'o deve ar miraclou roet occasion
Deus o etablissamant hac o erection,

Mes daou seurt a remerqer operet gant Doue :
Darn a ra en e goler, darn all dre garante.
Dishanaout e assistanç eo micher eun ingrat,
Ha resista d'e doliou, hini eur selerat.

Oh! nac a dud a veler obstinet, bete'r poent
Na den, na Doue pelloc'h ne fell dé da entent!
Eun niver a viraclou a velas Pharaon,
Hini ané gouscoude na douchas e galon.

Miraclou a c'houlenniñ? Mes eiz pe nao bloas zo
Ema'r voalen a gastis astennet var ho pro ;
Hac hoc'h obstination, siouas, bete vremâ,
Eo deus an oll miraclou an epouvantapla,

Ar bed a vel gant eston ar boan a guemeret
Evit beza maleurus. An oll a zo tentet
Da lavaret eo coezet mallos Doue var Franç.
Ha n'en deo qet ar re-ze miraclou a venjanc?

Acharnet ouz an Ilis, e carrac'h é dispen
A guichen ar men qenta. Gouscoude birviquen
Ne deuot a benn d'e discar, rac, dre eur miracl all
Doue, fidel d'e gomzou, a zo eus e divoal.

E creiz an debordamant eus a bep seurt viçou
A zo deus e attaqi hac a attaq d'e zro,
Goerzet ha disenoret gant darn e béleyen :
Ha n'en deo qet eur miracl a zo eus he zouten ?

Puissanç ar rouane, otorite ar bed
A ell varia, siouas, test ar pez a velet
Arruet en ho contre. Caer zo politica,
An oll lezennou humen zo sujet da faya.

Mes an Ilis catholig ne deus qet trivilét ;
Fidel d'ar memes doctrin, biscoas n'e deus dictet
Gourc'hemen pernicious, na decision control :
Ret eo e ve cunduet gant ar Speret-Santel.

Abaoué trivac'h-cant vloas betec an heur bresant,
Ordinal persecutet ha bepret triumphant,
E ra d'e adversourien verifia bemde
Pronostic an Aviel, promesse Mab Doue.

Me e'r goarant, emezàn, an Ilis, va fricd,
E d'eo evit fondamant ar roc'h hac ar garrec ;
Oll buissanç an Ifern ne drec'ho qet varni ;
Bete fin an amzeriou bepret me vo ganti.

Cessit eta, tyrantot, rac poan gollet ho po
Esse beuzi an llis en goad he bugalc.
Ar goad pur-ze a squillit eo ar greun hac an had.
A boblo c'hoas an douar eus a gristenjen vad.

Caer en deus an avel foll hac ar môr tourmant,
Bag Pér ne rai get naufrach. Pa deuyo da galmi
Reuz ar bersecution, e tiscoelo e fenn
Evel an eol pa zispac demeus a eur goabren.

James an eol beniguet ne baoues da vrilla :
El lec'h al e ve savet pa ve cuzet amâ.
Ar Feiz, evel an astrou, caer zo en em oppos,
Eclispet en Oriant, a sqeud en Anter-Nos.

Commanç a eure para en Asi, en Afriq,
Ha brema eus an Europ e ya d'an Americ.
Deus a Franç e tremeno marteze en plac all,
El lec'h ma vo recevet ha gant frouez ha gant mall.

Pourmen a ra e flamboes dre bêvar c'horn ar bed;
Deus e sclêrijen divin pa na brofiter get,
E dilez ar bec'herien ec'h abandon o bro :
Divoallit, va brois paour, ne ve arru ho tro.

Ar pastoret-se memes oc'h eus forbaniset,
A zo gant ar Brovidanç, marteze, destinet.
Da gass hano Jesus-Christ etouez ar bobl payn :
Alies maleur eur vro a ra boneur eben.

Justiç Doue a-unan gant e visericord
A lèz darn ar bec'herien da berissa er port,
Hac a bourvez asistanç d'ar re zo er môr bras.
Adoromp e oll-buissanç ha menajomp e c'hrac.

Piou a lavarje d'emp-ni deg vloas zo tremenet,
Neuze c'hoas, en apparanç, e voamp Catholiget,
E vije, abars nebeut, grêt ouzomp eun-difen
Da veza, da gaout memes an hano a Gristen!

Cetu ni rentet eno, ha guir ne leverer.
Allas! hac a nebeudou en em accustumer
Da dilezel praticou ar gûir Religion
Evit heuill neventiou impi ha dirêson.

Entretant an drouc-speret a avanç e labour;
Caout a ra tud d'en selaou, ha darn all d'en sicour;
De ha de ar goal exempl, siouas, a c'honczo,
Ha pa dilezimp Doue, Doue hon dilezo.

*Vidit Dominus, et ad iracundiam concitatus est: et ait: Abscondam
faciem meam ab eis.... Ipsi obrelaverunt me in vanitibus suis, et ego
in gente stulta tritabo illos. Can. Moy. Deut. 32.*

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF CHEMISTRY

RESEARCH REPORT
NO. 1000
BY
J. H. GOLDSTEIN

DEPARTMENT OF CHEMISTRY
UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILLINOIS

RECEIVED
MAY 15 1954

PEMPET GUIRIONE.

REFUTATION AR VÉLEYEN SERMANTET.

*Et hinc Eccliam non audierit, ut tibi sicut et natus et
Publicanus. Math. 13.*

Tria generation, va Doue, eo cunnal
Goehal, ferm ha courajas, ar gristenien guenta
A yé d'ar verzerenti, qent supporti biqen
Chench an disterça ar tict eus aa doctrin gristen.

Bremán en e rannverser ndal e fondamant,
Ha gouscoude d'e difen nemeur n'en em bresante
An oll a ver disoutci, hep na feiz, na lezen,
Bete ma ello divoat peb hiniq voyen.

Eur béleg touer benac a-jéer c'hoas en vro.
Da ober e abostol ha da goll eacour,
Mes grai evel a garo, squiza raeç gamad,
C'hoant zo da laza ar c'hi, maer e fond e mē clān.

Amà en ho cortozen, bëleyen sermantel ;
Poent co réi déc'h eur guentel ; ma na broffit qet,
Ar bobl fidel, marteze, a brizo va selaou :
O interest eo gouzout gant piou e mà ar gaou.

Pa voamp-ni ouz en em glêm ec'h attaqet ar Fe,
C'houi bretante, er c'hontrel, brema e divijo
Mui a lustr hac a enor, hac e voa'r barados
Digor franc, gant m'ho pije peb-hini eur Barros.

Mes avoui a renqit, en ho confusion,
Mar mà ar schism en Ilis hac ar viç var an tron,
Ne zeus den caus nemedoc'h, hac e fin ar c'habal,
N'en doc'h qet güelloc'h trettet eguet ho preuteur all.

An ignoranç, an ourgouill, ar goall gomportamant
O deus dallet ac'hanoc'h da ober ar sermant.
D'abord oc'h bet regalet, meulet, salariet,
Ha breman oc'h miserabl, rebutet gant ar bed.

An dud honest, gant réson, a deu d'oc'h evita,
An dud fall d'ho pouffoni, goude c'hoas ho trompla,
Hac ho conscianç beudez a zo ouz ho picat.
Trista desolation ! insupportapla stat !

Ne rit pelloc'h eur c'hlorje, nac eun urz distinguet ;
Ne zouguer d'ho caracter nac enor na respet :
En un ilis polluet, mar grit fonctionou,
Ne gonfier qet ennoc'h memes ar registrou.

Da annoug hoc'h offiçou ne zon mui ar c'hleyer,
Qer bras co ar gassoni, qement e tetester
Botec ar fals meulendi a rentit da Zoue,
Anfin, gant ho soutanen na ellit mui bale.

Evel pa ve mez anzav ar Mestr a servichet,
Oc'h oblijet da zouguen en coach hac en secret
Corf precius un Doue, hep na croas, na letern,
Pa ho pe, dre sacrilach, lavaret an ofern.

Demp-ni e ve d'en em glêm; mes d'oc'h-hu, salocras,
C'houi dle tremen dre eno, pa oc'h eus grêt ar choas.
Hac al le da accepti, hep reservation,
An oll decrejou impi eus ar Gouvanzion.

O Jesus, oll adorabl, mar deud da renia
Dirac ho Tad eternal piou benac er bed-mâ
A rusio en o servich, petore trêtamant
D'ar béleg a renonç d'oc'h memes dre eur sermant!

Ne dlefen qet mont hirroc'h da brouvi grevustet
Eul le qen abominabl; gouscoude, mar qeret,
Me a offr da exposi sclêroc'h ar guestion
Dre boez an autorite hac an discussion.

En eun affer important, maxim an oll dud fêr
Eo qemeret ar barti a zo muia assur,
Ar barti lejîtima; an hini adoptet
Muia generalamant en scol an doctoret.

Ma vijac'h en em reglet gant ar memes prudanç,
Ho poa gûelet ar sermant refuset crenn en Franç
Gant cant Escop ha trêgont, gant ar muia moueziou,
Hac an niver habilla eus béleyen ho pro.

D'an nebeuta e tleyec'h consulti levriou mad,
Goulen avis tud savant, heuill exempl ho Prelat,
Sônjal ho poa promettet en ordination
Peb fidelite deân, ha pep soumission.

Ne zeus nemet un Doue, ur Feiz hac un Ilis ;
Mes facil eo d'êc'h entent ma elfe tud Paris
E reformi bep daou vloas dre actou fantasiq,
E ve güelet, hep dale, un Ilis hep distriq.

Cesar en deus e zomen, an Ilis e hini ;
Droat an eil var eguile na dle qet usurpi.
Ar stol a zo d'an Ilis, da Cesar ar c'hleze ;
Emàn a rën ar c'horfou, hac eben an ene.

Salver ar bed a roas hepquen d'an Ebestel
Ar presidanç en Ilis, an dalc'h spirituel,
Ha da Bêr an alc'hoeziou, ar garg hac ar sourci
Da c'houarn ar bastoret evel er bergeri.

Ne allit qet ignori emâ'r memes pouvoar
Gant e oll successoret bepret var an douar ;
An Esqibien zo bremâ en plaç an Ebostel,
Hac ar Pab e plaç sant Pêr, viqel universel.

Ar Pab eo eus an Ilis ar men fondamental.
Inutil eo d'êc'h essa batissa var eun all.
An Ilis eo'r güinien, ar Pab eo ar souchen ;
Ar branq distag ac'hane ne ra mui pourseven.

Ar Pab hac ar Preladet a form an Tribunal
Infayabl eus an Ilis. Ar poliç general
O deus eus ar gristenies ; dezo e referer,
Pa ve abus da lemel, ha reform da ober.

En hent ar zilvidiguez, hep risq d'en em drompla,
Dre ar rout o de'o merqet an oll a dle marcha ;
Rac dezo eo promettet, pa gomzont a ur vouez,
Ar Speret a virionez, a nerz hac a furnez.

Dezo eo ec'h apparchant ober ordrenançou,
Instrui publicamant, accoordi dispançou,
Delegui ar bastoret, hac ordren gant justiq.
An implij zo da ober eus madou an Ilis.

Dezo eo ec'h apparc'hant prononç var ar vœuyou,
Sqi an excamunuguen, regli an offiçou,
Interpreti ar Scriptur ha fixa ar greden,
Formi o bergeriou ha choas o béleyen.

Eun Escop a zo galvet evit eun dioces,
Eur Person da eur barros, eur Béleg da gôves;
Ne ellont qet exerci, anez an depri mat,
Ar re-mâ eus o Escop, an Escop eus ar Pab.

Evit heza grêt Béleg, n'en doo'h qet c'hoas Pastor;
Ha pa errufac'h eno, anreit dre an nôr,
Ha dre approbation ho superiores,
Nonpas dra election eur c'hlub hugunodet.

Biscois; decret an divors n'en deo bet eur réson
Da eun den da gaout diou vreg; nac hoc'h election;
Ne ro qet dec'h qenebeut an droat da sourcial
Deus parroos hoc'h amezeg; nac eus dényed re-all.

An Ilis eus ho recev. en reuq e béleyen,
Da certen fonctionou ho teputas hep qen
Evit eur certen amzer hac en eur certen lec'h;
Na dleyac'h qet mont hirroc'h, pa na bermette dec'h.

Ne ro qet e alc'hoeziou hep réservi an droat
Da reclamî adarre evit résonniou mat;
Ha pa zoc'h en e c'hever coupabl a drahison,
E lanç ive'n hoc'h eueb an interdiction.

Eur béleg gont renommet, mar der d'e oferen,
No bec'her get, ha memes, pa ro an absolven,
E absolven zo valid, e quit ha ma consant
An Ilis e approuvi; mes nonpas autramant.

Ar c'hân a ro dour yaç'hus hac a zalc'h da redet,
Pa ya betec ar zourcen; mes gont avoalc'h a ret
Pa ve distro ac'hane, e chom da zizec'ha :
Inutil eo dec'h goulen diganta da eva.

An Ilis eo ar zourcen, ar béleg eo ar c'hân;
Mes ar béleg separet dre e le e-unan.
Eus communion an Ilis, adieu d'e bouvoarion;
Ne ro mui dour a vuez; mes hini ar maro.

An affer zo decidet : Rom a verq en e buf
Eo hoc'h oll-fonctionou pe sacrilech, pe nul;
Eo ho constitution carguet a heresi,
Ho minister schismaticq, hac ho sermant impi,

Na c'houi, nac ar fos esqeb o deus ho teleguet,
Nac hini ar véleyen o defe ordrenet,
N'en doc'h netra en Ilis : noc'h eus commission
Nemet abeurs eun decret deus ar Gouvention.

Hoguen, na puissanç civil, na neb galloud humen
N'o deus bet var an douar droat da réi absolven;
Et eo ar Gouvention eta calz re-vuan,
Rei dec'h eun autorite n'e deus get e-unan.

Na Sinagog ar Judeo, nac ar Senat Romen,
Nac Areopach ar Greç, n'o deus grét Esqibien;
Gouaçoudé en o amzer, hac en despet dezo,
E voe fontet ar c'henta Ilisou eus ar Fe.

Dindan lang an tyrantet, hac hep o c'honsulti,
E conferet an urzeu, e voa ret deputi
Ar Bastoret d'ar c'houlz-se, evel a lenn an oll
En Actou an Ebostel, e Lizerou Sant Pol.

Hierarchi an Ilis hac e oll degreou
A so qereoulz revelet evel ar mysteriou.
Refus credi ar re-mâ, eo bea heretiq,
Ha dishanaout ar re-ze, eo bea schismatiq.

Eus ar schism d'an heresi ne zeus nemet ur pas,
Hac ac'hane d'an ifern e zeus nebeutoc'h c'hoas :
Unan a zistruj ar Feiz, un all ar Cbarite.
Ne zeus get a varados hep an diou vertuz-se.

Ne ouffen a guement-mân cita dec'h güell garant
Eguet ar Scritur-Santel hac ar C'honcil a Drant.
C'houi oc'h-unan ganemp-ni ho poa, bete vrema,
Ha credet ha prezeguet ar güirioneou-mâ.

Derc'hel-ta dâ assuri ne zeus netra chanches
Ebars er Religion, hac hoc'h Catholiquet,
Ha Ministret d'aa Ilis, evel ma voac'h güechal,
Eo langach eun ignorant, pe eun don a feiz all.

Eur paysant, eur buguel, a voar e Gatekis,
A brouvo dec'h, eu daou c'her, n'en doc'h mui en Ilis;
Rac, mar goulen diganéc'h a belec'h e teu't-hu?
Nac a bes autorite : petra' respontot-hu?

Deus a Paris, emedoc'h, ha deus a beurs tud liq,
O deus lazet o Roue ha grêt eur Republiq,
Revinet an dud honest, chasseet o esqibien,
Ha grêt eun Ilis nevez pemp bloas zo hep muiquen.

Ar buguel a responto : Ha ni zo eus a Rom,
Eus abeurs an Ebestel. Evit beza o chom
Hor Pastoret en exil, o dénved omp bepret ;
C'houi a zo schismaticqet ; n'oc'h anavezomp qet.

Noc'h eus na Pab, na Concil, emean, doc'h anzao ;
Renoncet oc'h eus dezo, ha memes d'an hano
A Bastoret Catholig, evit caout an hini
A Constitutionnel. Pebes apostasi !

Gant tud liq oc'h bet choaset, ha dies gout gant piou,
Rac eur payan, eur judeo, ha tud a bep seurt liou,
Gant ma vint citoyanet, ha pa vent divade,
O deus, hervez an decret, o mouez eh assamble.

Ar bley etouez an dénved, al laer er bergeri,
Ne zetu, eme hor Zalver, nemet da zevori ;
Hep agrement an Ilis, en ho fonctionou
Ne reet ive, siouas, nemet coll eneou.

Pemp bloas e deus hoc'h Ilis ; anat eo gout ervat
Ne deo qet abeurs Doue, pa na deus hirroc'h dat ;
Mes œuvr an antechristet, repu ar volerien,
Er bed oll mez e anzav, nemet en Franç hepquen.

Hon Ilis-ni zo fontet daou vil bloas zo dija,
D'ar memes chef a lezen e talc'h hep varia ;
Dro oll e ma disperset ; d'an oll e tisq an hent
Eus au Ee, ha nemetti na ell produi sent.

Collet eo hor Pastoret ; mes Doue o c'havo,
Pe a suscito re all en o flag, pa garro.
Meur a hersecution a zo bet gent houma,
Ha bepret ar gür fils zo chommet en e za.

Ar schism a ra mil ravach ; mes, piou a zo da vlam
Nemet hoc'h ambition hac ho sermant iffam ?
A rent ac'hanoc'h henvel eus Luther ha Calvin,
Hac o separ evelto diouc'h an Ilis Latin.

Ar Judevien ne glasqent ober d'an Ebestel
Noaz ebet, gant ma rajent promesse da devel ;
Mes, salocras, emezo, mervel qent a ve ret :
Just eo senti ouz Doue en preferanç d'ar bed.

C'houi, siousas, a ra leou hep nombr hac a bep speç,
Prest da gomz, prest da devel, prest da livra memes
Titrou ho péleguiach evit heuill an idol,
Prest da laqat an turban qer buan hac ar stol.

Evit hoc'h antre qenta oc'h deut en hon templou
Evel Judas er jardin, escortet a drouplou ;
Hac o sônjal profita, oc'h eus gürzet ive
Hac ho mam hac ho preudeur d'ar Sinagog neve.

Pell zo dija eo douguet ar setanç hoc'h enep
Gant ar Pab hac an Ilis, ha n'o selaouit qet.
Mar gouzoc'h an Aviel, mar prisit c'hoas en lenn,
Clévit-én diouc'h ho qervel qellies a bayen.

Pebes qentel evidoc'h, va breudeur egaret !
Mar deo dies supporti rebechon qer calet,
Sônjit ho po da receo en tribunal Doue
Effroyaploc'h gourdrouzou, mar marvit en ho le.

Elec'h eta demezil ha mont da zondardet,
Ha ! scoit var bouli ho calon ha diassermantet.
Goulennit digant Doue graç ho conversion,
Ha grit pinijen publiq da obten ho pardon.

Exposet en om-guevot marteze dre eno
Da veza persecutet; mes eur voyen ho po
Da béa justic Doue. Allas! beto vremâ
Qement oc'h eus anduret ne servich da netra.

Dija oc'h bet condaonet d'an arrestation.
Noc'h eus mui na paeamant, na retribution
Nemet hoc'h ofereñnou da vega paourente;
Ne vezot qet goas-tréiet ha pa dorfac'h ho le.

Sellit pet rouantelez a zo collet en Nord,
Siouas, dre antettamant schismaticqet ho sort!
Er maleur-ze, m'ho conjur, na dreinit qet ho pro,
Distroit c'hoas: dor an Ilis zo digor d'ho receo.

Bremâ, dre eun dislavar pront hac edificant,
E rofot gloar da Zoue, d'an oll contantamant,
Reparation d'an Ilis, plijadur d'ho preudeur,
Ha squer vad d'ar bec'herien da guñtat o erreur.

Mes, mar daleit pelloc'h, e velot de ha da
Ar schism memes o coeza, Franc o ghom divade;
C'houi oc'h-unan hep auter, na templ, na fonction:
Petra' servicho neuze ho retractation?

Allas! neb a ra divors gant an Ilis, e vam,
N'en devo qet Doue da dad; mont a rai lam ha lam,
Hac a error da error e coezo hep dale
Er precipic tevalla, en incredulite.

Mes c'houi, Pastoret fidel, memes en hoc'h exil,
Ho fonctionou divin a vo bepret util.
Pa zoc'h libr da exauci, e c'honzot bemde
Da Zoue servicherien, d'an Ilis bugale.

E sanctual ho calon me o elôv o c'houlen
Beza etouez ho preudeur choazet da anathem
Gant ar memes charite evel goechal Sant Pol,
Bete n'en dayo hini deus ho ténved da goll.

Avichou gant Moyses, divar crec'h ar mane ;
Hac ho taouarn goureet e suppliit an Eé
Da ranversi Amalec, a fell deân oppos
Ne antrefe Israël en douar e dud côs.

Mes, pa bignit d'an auter, o cresq ho carante ;
Eno, calon ouz calon, e comzit ouz Doue,
Hac evit crimou ar bobl, o reget divea
Eo dont ive gant Jesus d'en em sacrificia.

Courach eta, Pastoret, evel deiz an diluch ;
Conservet en arc'h Noë, oc'h eus cavet refuch
En Brô-Sauz, elec'h biscoas na gredjec'h diagent,
En Brô-Sauz, a vo diou vech hanvet Enez ar Zent.

O Sauzon ! tud jenerus ! Samaritanet mad !
Grêt vo eus ho charite eur memor enorab,
Hac eur chabistr en histor. Graç dec'h da gaout ouspen
Ar güir Feiz da recompanç evit hoc'h aluzen.

O Rouel dign da c'houarn eur bobl compatissant ;
Georch, mar bez anterinet hor pedennou fervant,
Pinvidiguez an douar ha faveuriou an Eé
A vo saler da vertuz ha partach da ligne.

Partiit, va Ebestel, eme Salver ar bed ;
Annoncit va Aviel, ha n'en em nec'hit qet
Evit hoc'h antretien ; me a laqai pourve
Pep tra d'an peb a glasqo Rouantelez an Eé.

Er goût a rit, va breudeur, en Franç e voa dessin
D'ho laqat da berissa er môr, pe dre famin;
Mes, a drugare'r Sauzon, ha graç d'ar Brovidanç,
Cetu c'houi hep dienes hac oll en assuranç.

Hoc'h exil en eun triomph evidoc'h zo c'henchet,
Hac ar bersecution, e mez ho tyrantet,
A zervich da bublia d'an oll nationou
Ma santelez ho puez, ha fallente ho pro.

*Deus nos indignissimos ostendit tanquam morti destinatos: quia facti
sumus spectaculum mundo et angelis et hominibus. Ad. Philip. Cap. 3*

C'HOEC'HVET GUIRIONE.

DIZURZOU AR GOUARNAMANT.

..... *Veloceſ pedes eorum ad effundendum ſanguinem. Contritio et infelicitas in vils eorum, et viam pacis non cognoverunt. Psalm 13.*

PERAC n'en don-me clévet er c'hoste-all d'ar Manch,
Pa ellàn d'ar virione réi bremà e revanch?
Me grife a vouez huel : Bretonet, m'ho conjur,
Disqüisit eus ho crimou, ha disqit bea fur.

Pegueit en ho qëlin-me o tale hoc'h amzer
Da zelaou tud etourdi gant résonniou dister;
Oc'h ober o doctoret, hep gout o *A, B, C,*
Hac o comz gant insolauç, diouz an Divinite?

Prouvet a meus, dre avanç, int hugunodet pur,
A sell evel eun netra ar blasfêm, an injur;
Mes c'hoas int affronterien ha güir charlatanet,
A ra goab en o c'halon eus ar citoyanet.

A dra zur, bote vremen n'o deus grêt netra qen
Nemet trompla ac'hanoc'h dre ar bromessa vên
Eus a eur brospérité birviquen ne arru.
Nac em amzer-me, siouas, nac en hoc'h amzer-hu.

E qeit, ha na vo casset d'ar Stadou-General
Nemet tud o deus laeret madou national,
Jacobinet averet, tud hep religion,
Bigen en Franç na velot nemet division.

Hep enor, na santimant o deus prenet moueziou,
Pa voa gestion da veza implijet er c'hargou;
Hep justiq, na leaket e voerzont goude ze
Da unan e liberte, da eun all e vue.

Ar bed oll a zo collet en Franç, mar o c'hredet,
En heur ma zañ digante an dorn hac an ober;
Hac evit derc'hel o fost, e publiont bepret
E ve ar vrò en danger, pa na ve risq ebet.

An dud credul ha timid n'o deus qet a amzer
Da examina pelec'h e mâ o gür danger:
Den na flach, den na remu, allas! hac etretant
E talc'hont, dre guntunu, an oll dindan o dant.

Gouscoude, mar zeus danger, piou a dlese crena?
N'en deo qet c'houi, va brois, rac na risqit netra
Nemet beza eurussoc'h, ma erru chenchamant,
Hac ar c'henta o'r goella: ennes so evident.

Mes, ar cheffou principal, an assassinerien,
O deus grêt hac a ra c'hoas maleur ar Francisien,
Just eo d'ar re-ze crena: gout a reont ervat
E coezo venjanç varne abret pe diveat.

Aoun o deus pa retorno an armeou d'ar guêr,
Pe re zammet a lore, pe squis gant ar vizer,
N'o defe ar fantasi, marteze alafin,
Da chench buguel er c'havel ha bas var tabourin.

Cetu eno ar rêson ma tifferont ar peoc'h,
Qen a vo exterminet an tri ferz ac'hanoc'h,
Evit ma chommo gante qement o deus laeret,
Ha quïttes da bartaji gant ar re decedet.

Hit neuze gant confianç, hit ermès ho contre
Da laqat en em laza evit tud ar seurt-se!
Mar deu ganêc'h ar victor, e vezot aviet:
Ha mar collit ar gombat, e zoc'h disgraciet.

Grêt o deus le da gazout an oll rouane all.
Var guementse o design eo douguen an tan-goall
Eus ar Revolution en pévar c'horn ar bed.
Labour ho po, va brois; nemet commanç na ret.

Pobl abed var an douar na ell a levri vat
Ober gante eun trête, nac eun accord da bad;
Rac el lec'h pacifia, ne glasqont, er c'hontrel,
Nemet brouilla ar c'hartou-hac asten ar brezel.

Gout a ouzont manifiq alaouri o c'homzou,
Rêi d'ar viç liou ar vertu, ha clasq troïdellou
Da essa justifia dirac tud imbicil
Hac ar brezel estranjour hac an hini civil.

En termeniou bombançus e reont an detail
Eus victoriou dibrofit; mes na güennec na mail
N'o devez ar zoudardet evit o faeamant,
Ha pa vez lazet deg-mil, na gonter nemet cant.

Da rei beuz d'ar ganailles, e leverer deza
Eo deus ar bobl e tepant an oll autorite,
Ha gouscoude e veler violi hep rason
O droajou naturella, droat o election.

Pa vez choaset tud honest evit mont da Baris,
Mar gouennont netra just, int casset var o c'his,
Hac alies deportet var eun douar a dan
Da c'hrilla, pe da bastur sovajet ar Guian.

Ar memes rum a gommand; e ma o zroad er sleuq :
Na bourc'his, nac artisan, na dijentil, na cleuq
N'o deus guir da lavarar. Caer a zo en em drei,
Ar bobl a ya ordinal droat en guenou ar blei.

Dindan an hipocrisi eus o fraternite,
E vagont an disfiang hac an duplicite.
Eun arme ispionet a zo bemdez var droad
Da glaşq tud da bunissa, pa na vez den coupabl.

Detestapla assamble! injusta tribunal!
N'o deus na religion, na vertuziou moral.
Pillach ha sacrilachou, ne c'houlennont qen roll;
Impi e qeyer Doue, ha cruel diouz an oll.

O-unan nemet massacr ne veler entreze,
Rac an eil goal aneval a zavor eguile :
Dallet gant ambition, peb-hini' no d'e dro
A gass, evit bea mestr, e gonsort d'ar maro.

Ar faction zo crenya a extermin eben,
Hac en avantaj ar bobl n'en em interest den.
Caer zo ober decrejou, ar bed n'en da qet voell :
N'en em ententont pelloc'h muiguet en Tour Babel.

N'oun pet Constitution zo bet var an tapis;
Peb assamble a bretant ober unan d'e guis.
Ha goude mil le touet da vea fidel d'e,
Dre qelies a barjur ec'h abrojer ane.

D'abord, e zoat contraignet da vont d'an oferen;
Goude zeus bet eun amzer ne aventure den
Mont dei, nac e celebri; bremâ eo permettet,
Gant na vet qet Catholig, beza'r pez a gueret.

Da guenta, e pretante tud an intrusion
Beza'n, despet d'an Ilis, en e c'hommunion,
Ha bremân e pretanter, en despet da Zoue,
Renta, dre'n idolatri, enor d'e Vajeste.

Avichou e supposer, pa vo fin d'ar brezel,
E vo roet liberte d'ar Bastoret fidel
Da return c'hoas d'o d'evned; mes, allas! da zafe
Ha da drompla ar public eo a leverer se.

Forjet e vo adarre mit ha mil teodad fall,
Pe d'o ampech da return, pe d'o adchasseal.
Trei a r'er da beb avel evel girouetou :
Hirio sent, en apparanç, varc'hoas drouc-sperejou.

A dud zo qen dientent, qen dallet, siouas d'e,
Ma lavarfet en Paris e ve n'ôs da greiz-do,
Den na gredte contesti; gant aoun d'en en laqat
En tisq da veza trêtet evel aristocrat.

E consciânç, va brois, hac en a vos biscoas
Eun doctrin qer vicius, eur Gouarnamant veas,
Na ridiculoc'h sabat? Ne gredân qet er fond;
Ne anavezân nicun var an douar tro-round.

Bet o deus ar frenesi da brometi d'ar bed
En e rentjont evurus, pa o dijo laqet
Liberte, egalite : daou dra qen impossub
Evel prejudiciabl, en qeit ha ma vo tud.

Avis a ra din clévet eun eil güech ar serpent
En arz gozen ar revolt, ouzoc'h oll o parlant.
N'ho po na Mestr, nac Autrou : immortel, emezañ,
Ha sqiant oll e vezot, mar debrit ar froüez-mañ.

Güir vugale da Adam, oc'h eus credet ractal
Beza ive Doueou, rentet libr hac ingal.
Hit gant ar vez da guzat.... A vremâ e velet
Oc'h en noaz, evel Adam, eveltân decevet.

An nerz, ar vent, ar yec'hed, ar madou, ar sqiant,
N'en dint qet distribuet d'an oll ingalamant.
Ac'han di, va brois paour, ho calcul zo manqet;
Crec'h ha traon, mestr ha mevel zo necesser er bed.

Refus a rit an homach da noblanç ho contre;
Mes plega renqit bremâ gant laeron o danve,
Hac al laer fieffeta en deus ar pas aroc :
D'an neb en deve madou e ve lamet an toq.

Ne voa qet an dud gentil a voa déc'h da damal,
Mes recevourien injust, procurorien-fiscal,
A revine ar gouiqen, hac aben fin ar gont
O deus chasseet bremân an Autrou deus e fond.

Avocadet col-cozou, ha cliq ar briserien,
Marchadourien foët-boutic, raç ar valtouterien,
Rebut ar hobl, en eur guer, a vo bremâ en Franc,
Baronet ha Marqisien. O Doue, pez noblanç!

Evel chass ar guiguerien endro da eur charin
E velàn Franç exposet d'ar scrab ha d'ar rapin.
Fortun a rër en un deiz gant faus assignalou ;
Ar pillach a zo digor... Deut an neb a garo.

Da savetai o buez, an dud honest brema
A ra dilès d'o moyen hac a renq emigra.
Ha qement distoladen a erru a lec'h-all,
A zo trézet gant enor ha pinvidic ractal.

An oll gargou zo gante, hac ar maniamant
Deus madou ar Francisien hac eus o oll arc'hant.
Darn a zalc'h, darn all a guign, hac etre o daouarn
Al loen, ouспен e groc'hen, a lès c'hoas e ouarn.

Eur menez aour hac arc'hant a ve grét, hep douetaoc,
Eus depouillou ar c'hlerge, ar venac'h, an noblañç,
Madou ar famill royal, ar presantchou civiq,
Ha cont abet anezo na renter d'ar publiq.

Clém a rëc'h var an taxou, michanc ho poa réson ;
Mes, ha c'houi a vel breman nep diminution ?
Nemet en ho-pugale, ho trafic, ho micher,
A renqit da zivoeret dre ma cresq ho mizer. }

Elec'h o diminui, co triplet an taxou ;
Bemdez e rër re nevez da beur-zamma ar vré.
Dija e vo goulennet ar yalc'h pe ar vue,
Hac ar prest, pa zeo forcet, a zo evel ouz ge.

Er gommançamant qenta, da laqat ober brud,
E voe pris ar guin-ardant diminuez d'an dud,
Permetet laza gibier, lamet ar such melin,
An tennadec d'ar billet, ha dever ar butin.

Mes ho maladen breman ne ra qet goell rapport ;
Bremán, var boez ho collier, ha non pas dre ar sort,
Oc'h yar yun ha diarc'hen cunduet d'an arme :
Qer mad eo dec'h ho putin ha riscus ho chasse.

Menel a ra al labour, pa na chom den er guer ;
Revinet eo ar c'hommerç, ar beva a zo qer ;
Paper eo an oll moneiz ; ar Gonvansion ho pill,
Ha c'houi ne chom ganec'h qen nemet daelou da squilla.

Mezuret eo dec'h ho creun, ha poezet ho para ;
Gouda dastum ho trevat, n'en doc'h mestr a netra :
Roit ho tad, ho loened, p'e yer d'ho poursiou,
Ha c'hoas, mar en em glémit, divoallit dirac piou.

Deus ho qeveré er parq, deus ho qerent nessa,
Deus hoc'h oll devezourien teulit evez brema.
A boan ee'h ellit fiziout en ho prassa mignon ;
Betec ho mevel en ty a zo hoc'h espion.

Na d'ar bourg evit affer, nac en qer d'ar marc'hat
Ne zit qet, var va c'hredi, hep eur certificat.
Da ober hoc'h ezomou, mar pellait dioue'h ho ty,
Anez caout eur passeport, eus urz d'hoc'h arréti.

O Goezen al Libertel anat eo deus da frouez.
Out greffet divar hini ar barados terres ;
Evel en jardin Eden, ne brodui en Franç
Nemet ar gapiivite, an trubuill, ar venjanç.

Pez differanç, va brois, etre'n amzer a ren
Hac an hini a velep deg vloas zo e muiquen
Etre'n han hac ar gouar, etre'n nos hac an do
Eus nebeutoc'h, m'en assur, peb den fur a vel zo.

Ma ve breman da gommanc ar Revolution,
Den ne garfe chench Roue, na chench Religion.
Calz o deus prenet scient, hac a anzao ervat
E voa goell da bep-hini ehom en e guenta stat.

Er maléur eo e santter pris ar brospérité,
E scol an experianç e comprenot ive
Oc'h eus grêt eun troc fachus o clasq mal-a-propos
Eun egalite noazus hac eul liberte fos.

En Franç, eme ar proverb, ne voa esclav ebet;
Mes bepret an dud mechant a gav da lavaret
E ve ar Prinç eun tyrant, ha pa vent en e blaç,
Int ar e'henta tyrantet ha crioc'h eguet chass.

Sellit Franç en e splendeur, sellit Franç en e gloar
Dindan-Louis-Pévarzec, dindan Herri-Pévar!
Piou na dle beza choquet, pa rër comparèson
Etre caout Robespier da vestr, pe eur Bourbon!

Oh! hano carantezus! birvi a ra va goad,
Louis, pa sönjan ennout. Te voa Roue ha Tad
Assambles d'ar Francisien, hac idol o c'halon
Beteç an deiz milliguet deus o rebellion.

Franç a voa scol an enor, sejour ar joaüstet,
Grignol e amezeyen, brô an dud a speret,
Magueres ar Rouane, mere'h ena an Ilis,
Custom da rën en Europ pell zo en e divis.

Evel goenan er jardin da gomposi o mel,
E velet estranjourien hac a dost hac a bell
O tont en Franç da ober o academiou,
Ha da guemeret model betec eus e guizious.

Ar c'hommerc, an industri, an navigation,
A rè d'an arc'hant roulla en peb condition.
An oll o devoa labour ha bara da zebri,
Assuranc eus o moyen, ha repos en o zi.

Mes bonneur ar Francisien, o freciussa grac,
Ar Feiz Catholig Roman a voa bet a viscoas
Seul Religion o c'hontre. O deiziou a vertu!
Amzer a zoujang Doue! peur e tistroot-ha!

Alas! bigen marteze. E mán en abandon
An iliseu dirapar. An exil, ar prison
A ra d'ar güir Bastoret bemdez disparissa,
Hac adieu d'ar gristenies aben deg vloas amá.

Soyaeh memes e vezor, rac ne zeus espernet
Na scolach d'ar yaouanqis, na couent d'ar merc'het.
D'ar re-mán ec'h inspirer art ar gorrupcion,
Hac er re-ze e c'hoezer tan ar rebellion.

Dre ar Requisition, ar grennardet hirrie,
Casset d'ar scol ar muntrou hac an impiete.
N'o d'eo na stat, na micher, na qea condition
Nemet beza hugunod, libertin ha fripon.

O cruella planeden evidoc'h, bugale!
Pebes domach d'ar perc'hen! d'an oll pebes qeræ!
En dianvés ar brezel, persecutet er guër,
A bep tu displijadur ha lec'h a zizesper.

E mán ganac'h, va brois, ar c'har aræue an denn,
Ar masq var o taoulagad, an treid o rën ar penn,
Ar vatimant hep pilot, hac ar bed ranverset:
Bigen gant ho Republiq evurus na vezet.

Caer oc'h eus dissimuli, an oll a vel patant
A boan deus mil ac'hanoc'h unan a zo contant.
Jacobinet a zifun pa gousg ar chouantet;
Pa ve tranqil eur brovinc, eun all zo revoltet.

A viscoas e meus clévet eo difficil laqat,
Pa vez re o commandi, e nep lec'h an urz vad;
Seul-vui a ve a vestrou, seul-vui a zispignou,
Seul-nebeutoc'h a accord, seul-vuioc'h a grimou.

A dal ar gommançamant, lennit histor ho prò;
Contit ar goad zo scuillet, ar saccach, ar muntrou,
En amzer ho rouane, epad mil bloas diouc'h-tu:
Ar Republiq, en tri bloas, e deus grèt deg gñech mu.

Ne ouffe den niveri, rac urz zo da devel,
An nombr a dud zo lazet seiz bloas zo er brezel,
Nac ar re zo da laza, evit caout nebeutoc'h
A lodennou da ober, pa erruo ar peoc'h.

Neuze just e vo gñelet a voas eguet biscoas
Eur c'hemesq all o sevel, ar revolt hac al laz;
Pa vo partaji ar preiz eus an injustiçou,
Piou a zònj déc'h-hu neuze en d'eo ar profitou?

Me meus gñelet eun amzer ma cernet a bep tu
Eur c'hoad carguet a laeron: an oll a yé d'an hu;
Mes bremàn, penos erzel, va Doue! penos pad?
En Franç eus deus a laeron eur rouantelezad.

Eur veach deut an decret ma vo an oll egal,
Ar madou a laer eur rum o deus droat eur rum all
D'o adlaeres adarre; den na ell assuri
An dra-ze a zo déc'h-hu, an dra-màn a zo diñ.

Mar da madou an Ilis, levcou an noblanç
Gant canfartet an distric, c'houi, pa gucfot ho lanç,
Var an distric e-unan ho po lec'h da goeza,
Da c'hortos ive, d'ho tro, eur rum all d'ho pillà.

Marcha eta, va broïis, a rençfot ho tispit.
Ha derc'hel d'en em laza, hep henor na profit;
Ar c'hrog a vo d'ar c'hrenva, ha c'houl, evit loden,
Pa vo lonçet an histren, ho pezo ar groguen.

Furtum, homicidium, adulterium inundaverunt terram, et sanguis sanguinem tetigit. Jer.

SEIZVET GUIRIONE.

ENOR D'AR GŪIR DOUE.

*Propitius sit nobis Deus : non est nobis utile relinquere legem et
justitias Dei... ut camus alterā viā. 1. Mach. 2.*

ORDINAL ar Francisien a voa bet reputet
Da gaout eur speret volach ; mes biqen ne gredjet
E vijent qen diréson da choas evit mestrou
Qen alies a vandrín da revina o bro.

O Doue ! pezh dallentez eo hini ar gommunt
Pe a goulz eus e unvre er güella-me difun ?
Mont a rér, a greiz olla, ha gratis d'ar gombat,
Hep gout dre urz pehini, evit piou, na perac.

En despit d'o zantimant e tougont an armou,
Ha gonscoude, gant eur guir, o c'hasser d'ar maro
Evel ar griminalet, mouchet o daoulagad,
Pe evel tud counnaret, n'o deus mui a sans vad.

Tud dallet, tud variant, consultet a levri
Evit piou eo ret mervel, evit piou combatti;
Goude ar poltret fidel a meus grêt deus a Franç
N'oc'h eus affer da zelaou nemet ho consciang.

Ho Roue var an douar, hac o Toue en Eê
A outrajer dirazoc'h. Ret eo venji ané;
Enor ho Religion, droajou ar gurunen,
Ho Toue hac ho Roue, no'c'h eus qen da zifen.

Dindan domination muntrerien ho Roue,
Ne zeus hini ac'hanoc'h assur eus e vue,
Ha nebutoc'h assuret da gonservi ho tra
Gant tud n'en dint revoltet nemet evit pilla.

Mes, hac o pe ar bed-màn da bartaji gante,
Petra' zervicho déc'h-u, mar collit hoc'h ene?
Or, daonet sur e vezot, ma heuillit maximou
Ar bayanet zo bremàn o cundui ho prô.

Ar buissanç tamporel a ell, me a gonsant,
Pa vez fontet gant justic, caout formou differant;
Mes doctrin an Aviel eo ar güella souten
Da bep seurt gouarnamant, memes Republichen.

En risq eta da veza esclav d'ar Republic,
Dalc'hit mad da viana d'an Ilis Catholig.
Maleur déc'h anes ounnes. Hac ar pez zo tristoc'h,
Qement a deuy ho coude a vo voas ac'hanoc'h.

Ar vugale maleurus a zo c'hoas da c'henel,
A grio venjanç varnoc'h gant daerou eternal,
Da vezà serret outo dôr ar zilvidiguez,
En defot, betè'r maro, souten ar c'hristenies.

Ha pa'ho pezh mil' buez, e tlofac'h'ho livra
Da zifen caus Jesus-Christ a varvas d'ho prenañ
Sevel a ra'bleo va fenn, pa sônjân e veet
An diveza Christenien eus raç ar Vretonet.

O Dæue oll' buissant l' discarguit assambles
Varnomp, mar deo necesser, brezel, vœen, qerdec;
Hor c'horfou a amanto. Constantt ho justic;
Mes list ganemp ho tonjanç ha feiz ar gür Ilis.

Penos! renonç a raer d'ar gür Religion,
Gant aoun eus eun dornad tud zo er Gohvantiou
Piou a ro de' an droat-se qen'extraordinall;
D'ho laçat'hu' vaobrois, en tenq' loened' brutal?

Penos! n'en d'eo an Drindet na ghoar, na melodi,
Na Jesus adorator, na servichen Mari?
Na den beo sacramenthou? nac anqon soulejet?
Daoni'n oll'icorf hac ene eta zo lavaret?

Penos! enquis d'an oc'hen pleguet dindan ar yeo,
Pe ar mul dindan e zam, nemet d'an tol na glea;
Ho quclân dija rente! & pebes dismeganq;
Da vugale an Ilis, da dud ganet en'Franç?

Eul fâchete qer coupabl' a laçat' var'ho-coat
M'aleur an amzer bresant hac an hini da zont.
An histor a rapporto, ha lec'h vo da gredi,
E voac'h eus ar Francisien hac ar fanç hac al Ilis.

N'oun' ped roue d'ho sicour a velân zo armet,
Hac evel' tud furius, siouas, e preferet
Mestroniach al faeron, eur Republiq' payen
Da autorité ho princ' legitim ha christen!

Sónjit ervad na istim tud ar Gouvanzion
Evit:netra exposi huez deg million ;
Bete ma vint en Paris, gant ar veren en dorn,
C'houi vo casset d'ar brezel d'ea em laza en form.

Gounit qenta, cell goude; caout a reot trec'h par ;
Goude qellies a bompad, qellies a victoar,
Rod ar fortun a droyo, hac e vezot goassa :
Briatta re assables zo dies da starda.

Prosperite ar c'hrimou ne bad get ordinal :
Goude m'ho pa servichet da gasiza re-all,
Ar voalen a vo brizet gant Doue e-unan,
E trec'h en em zizarme hac ho tolo en tan.

Evel ar foeltr o coeza e lesot var ho lere'h :
An natur eponvantes, hac en douar ar c'herc'h,
Ho corfo hep sepultur, ho memor exeret,
Hac ar bed oll en triumph d'ho c'uelet perisset.

An nemorant eo'hanec'h dirollet var al lan,
Hep eur goennec da anzav, ha marteze hep tam,
Chomet hep ti, na toea, nemet gant eur bonet
Ha goezen al liberte ne vezot abritet.

Ho mestræ ens ho c'uelet er pare diveza,
Eur môr daelot e redec, netra gan da billa,
Gant hoc'h aour hac hoc'h arc'hant a guemero an tec'h,
Hac ho lezo, ra brois, oc'h-unan dindan bec'h.

Cetu aze ar profit ho p'o bet o selaou
Cabitenet ar revolt ha doctoret ar gaou.
Promettet mad o devoa, qent ma vijent achu,
E vije Franc eur sêred hac ar vro en ludu.

: O Francisien afflijet ganet oc'h en heur fall;
Da derri ho planeden, qemerit eur rout all
Assuret oc'h d'hoc'h eac; nac evit ho pae,
Chommit en tu ma qorrot, risq ze en daou gante.

N'oc'h eus nemet eur voyen da ellout repari
Hoc'h avantajou collet: hep dale, m'ho suppli,
Antreit en ho tever, reternit da Zoue,
Hac implijit hoc'h armou en servich bo Roue.

Hac ho pe, en neq feçon, gret gaeu, na prejudic
D'an noblaq, en o madou, na d'an dud a His,
An oll a vo pardonet, pa vo ar Reue Mest
Gfac: Doue hac an amzer a reparo ar rest.

Ar bed oll a zo gouiso n'oc'h eus roet na lec'h
Nac occasion d'er revolt, hac e zeo'n despit d'oc'h
Oc'h obliget da vancha dre requisition,
Ha da servicha control d'hoc'h inclination.

Biscous guell deud d'an noblaq, fideloc'h d'ar Roue,
Preciusoc'h d'an His, ne voec'h en ho pae
Eguet brennàn, mar qirit distrei a greiz calon
D'ar gaus vad, ha dilezel parti an drahison.

Regner citoyen benac e vec'h bet beteq henni,
Ne güezo qet, m'en assur, eur vléven deus ho penn;
Control da gaout rebechou, ho po mil amitie,
Hac alafin mil benaos digant tud ho contre.

Massacri tud a eur vrò en em rent d'ar rason,
Eo m'icher hugunodet zo er Gonvansion:
Ober vad ha pardoni eur bobl paour zo tromplet,
Eo maxim an Aviel, dever ar Bourbonet.

Frâncisien, qerent, breudeur, ha christenien omp oll :
Güell eo distrei diveat eguet mont crepp da goll ;
Ha mervel evit mervel, mar deo necesser ze,
Gant guiton ar fleur-de-lis marc'omp evit ar Fe.

Abaoqe ma zeus ranget caout recours d'an armoñ
Evit difen ar justic ha potursiou ar c'haimou,
Biscoas caus lejitimec'h ne voa bet difennet,
Biscoas né voe da veuji qellies a docteu.

Ha possubl ve, Brétonet, e velfac'h en ho pré
Remia ar goñir Doue, dispén e auterjou,
Egorji e vñistreti, tana, pilla, violi,
Ha chom croasiet ho tivrac'h hep en em opposi ?

Ploù a velo, hep murmur, spolia e zantve,
Anlevi e vugale, dibobli e gontre ?
Ar Roue assassinet, an Dauphin er prison,
A rér dezàn e broces qent usach e rason.

O Louis ! va frinç yaouanq, an hopla'crouador !
Eus a raç ar rouanel pebes displijadur
A meus-me eus ho quelet er prison, o voela,
En renq ar griminalet ! A boani oc'h eus deg vial

Ho tad paour hac o mam guer, ho moereb vertuzus,
Eo eus ho huanadeu ar sujet lamantus ;
Collet o deus o buez, hac ho lezet minor :
Ar Brovidanç e-uhàn a vo ho curator.

Sec'hit ho taelou, va mestr, hac échuit ho cado,
Ni varvo, pe hep date, ho tyrantet d'an traon
A servicho da scabel dec'h da vont var ho tron,
Da laqat rên ar justic hac ar religion.

Mes, petra a glévan-me? Eur poeson lent ha yen
A red en ho coaziet hac a fix an termen
Eus ho puez innocant! Va dorn, arrét amà :
An natur zo revoltet... Achuomp da rima.

O Doue! ne oun pelloc'h petra da reqeti,
Pe paciantet da zouffr, pe nerz d'en em venjiz
Gousconde réson, enor, justic, ha conscianc,
Oll a eur voëz e crioat! Venjanç zo ret... Venjanç!

Ne gaffac'h qet eur familh var douar Breiz-Izel
Ne mâ en affliction. C'houi a goll ho puguet,
Me va zad, c'houi ho pried, hac eun all e vara;
Pep-hini en e gwever en deus calz da ouela.

En eur mâleur qer commun e vije grêt goechal
Processionou publiq ha union general;
Güelet e vije bemdez ar hebl en ilisou.
Prosternet bete'n douar ha beuzet en daelou.

Mes, n'o deus, ar Francisien, pelloc'h perrission
D'en em gonsoli memes dre ar Religion.
Poent eo eta, va brois, hac en tuont da goula,
D'an oll redec d'an armou, pa n'o deus gen recoula.

Mar bee biscoas eun dever d'ar hebl en em zevall,
Venjanç eta, Francisien! poent eo en em disquet;
Pep christen a zo soudard, pa attaqer ar Fe,
Peb soudard a die mezvel da xonji e Rome.

An oll zo interestet. Ar gaus a zo common;
Ne zeus mui da venaji na buez, na fortun;
Ret eo en em disober, cousto d'eb'h n'igousto,
Eus adversoutien. Doue ha bourrevien ha peh.

Digen, Janes eur Roue, Franç na ve en repos;
Anes ar Feiz Catholiq, birviqen barados.
Maleur eta d'an den lâch a drahis e Roue;
Brassoc'h maleur d'ar c'hristen a reneq d'e Zoue.

Ar môr a vo hep mare, hac an eel hep sclerdër;
Ar stered var an douar, hac ar pesqet en aer,
Qent ma chenchion santimant nac a Religion:
Gwir Catholiq em ene, Royalist em c'halon.

Beta zo c'hoas Bourbonet; mo vol unan ané
Instruet evel David dre an adversite;
Religijs eveltân; ne ouffen qet e nac'h
Evit hoc princ naturel. Vive Louis-Trivac'h!

Allôn, Bretonet vaillant, gant ar gecarden venn,
Hac armet a sin ar groas, paressit en dachen;
E mâ eno ar victor, pell zo deus ho qervel,
En eun dorh ar vas royal, en all an Aviel.

Gravit var ho quillonou *Doue hac ar Roue.*
Da ditrou qer precius conformit ho pue;
Bevit en doujanq an mestr, pa zifennit e gaus;
Trist eo goueit ar victor ha coll ar Barados.

Er gombat, Doue memes, evit gloar e hano
A bresido e-unan. An hugunod d'e dro
A velfutoun a spouven o qemeret an teo'h,
Po, ar remots en galon, buz em rent a deo'h.

Fin eur zoudard hugunod eo e zaonation;
Mervel a ra reneqat, qiriac a drahison;
Mea c'houi memes o coeza, a vo victorias,
Ho recompanq assuret, ho maro precius.

O Doue an armeou, hon Autrou souveren!
Hep assistañ pehini e combatter en vœn,
Roit ho pennos d'hon armou, soutenit hoc'h Ilis,
Ha conservit var an tron heritour Sant Louis.

Grit santout ho puissanç da adversour ho cloar;
Laquit-àn en ho presanç da fonta evel coar;
Grit santout ho madelez d'ho pugale fidel;
Roit ar peoc'h en hon amzer da Franç, da Vreiz-Izel.

O Douar a Vreiz-Izel! ô brô qen desiret!
Portion qer precius! dénved abandonet!
Avanç a ra va bloaziou, eur chanç mar ho quêlân;
Mes mervel a rin contant, m'am bez ar mennat-mân.

Franç a zo c'hoas Catholiqu. An templou digoret,
Ar bobl a red d'ar pardon; rentet ar Bastoret.
Ne glêver a bep costez nemet cantiq a joa,
An *Te Deum Laudamus, vive, vive, le Roi!*

Beniguet ra vo an heur ni' am d'ar euz-scart qêlou:
Disposit, ô va Doue! neuze eus va deiziou.
N'em bo qet hirroc'h beach da vent d'ar Barados,
Pe me yel dre Vreiz-Izel, pe me yeldre Vro-Sauz.

*Ber nobis Deus iucunditatem cordis et pacem in dilectis
nostris. Eccl. 50.*

AVIS D'AR BOBL FIDEL

EPAD AR BERSECUTION.

*Viriliter agite, et confortetur cor vestrum, omnes qui speratis
in Domino. Psalm 30.*

O va orphelinet paour'! va farossionis'!
Mar cūcz etré ho taouarn ar c'hantiq-mâ en Breiz,
Disquit principalsamant ha gsit attañtion
D'ar pezh a meus lavaret var ar Religion.

C'houi oll, tadou ha mamou, mestrou ha mestrezot,
N'ho calvin qet d'ar brezel; me voar oc'h oblijet
Da chom var ho tieguez. Mes m'ho suppli, er guêr,
Roit deus an oll vertuz an exempl hac ar scoêr.

Na zispartit bigen, arruet a garo,
Diouz feiz an Ilis Bomen. Ne zit james wardre
Offiçou an touerrien, 'ho pugale na c'houi :
Pastoret oc'h d'ho famill; hoc'h ilis eo ho ti.

Da sul, en coulz an offic, en common grit, peden;
Goulennit participa, en qemant oferen
A celebrer en deiz-se. Dreist peb tra grit requis,
Diou pe deir, güech ar sizun d'ho tud ar c'hatekis.

Badezit ho pugale, ha grit de abredie
Aaouu ha beza fidel d'an Ilis Catholig,
Apostolig ha Romen, ermès a behini
Eo imposabl d'ar Christea en em savetei.

D'ar seollion national, na da scol an intru
Na gassit qet anezo. N'en deo qet absolu
Ret dezo beza sayant; mes, carout o ferc'henn
Ha gout servicha Doue, n'o deus affer a guen.

Pa gavint tud vertuzus, lest-e da demexi
En presanç Catholiget, ha gant na vo hini
Deus an ampechamanchou oc'h oppes anezo,
Sauf da supplei formou an Ilis goude zes.

Observat ar Vigilon evel ar C'horan,
Ha qement solennite, a viret en Ilis,
Nonpas an hugunodach a rer en decadou,
Rac n'ellet qet assambles servicha daou Autrou.

D'en em eectacilia, laqit ho posc da glesq
Eur beleg fidel benac, hep gortos amzer Pasq
Ha ma na zeus, dre valeur, hiini dre ar c'hontre;
Communiit a galon, covessit ouz Doue.

Evel ar Sunamites, pe maonez Jerico,
Roit support hac assistanç; mes serrit ho qinou.
Bez o p'o da repui, marteze profetèt,
Ho qigolo amplamant. Va entent a dleet.

Hac ho pèz da restoh memes intantion,
Na brenit qet á vadou digant an nation.
Dies eo restitui goude-ze d'ar perc'hen;
Madou goal acqúiseitè ne bropèrènt gant den.

Prometti mar grît paea ho preneur en arc'hant,
Lest ar papet a gaste. Er fêçon m'oc'h eus e'hoant
E ve grêt dèc'h, grît ive. Mirit ho mandajou
Da baea ar Republik, pa na ro qen gajou.

Evit, mar be possubi, ar bersecution;
Mes pa vezot arrêtet, gant resination
Et dirac ho parterien. Ho eüella avocit
Eo ar mestr a zervichit hac ho consciang vad.

Na droublit qet ho spèret da essa gott penos
Na petra da lavarat evit difen ho caus.
Prudant evel ar serpent, douç evel ar goulmet,
Pardonit a greiz calon, hep discuill den abet.

Lavarit oc'h Catholig, ha na lavarit qen
Bèr ha bér, hac hep respont da questionoù vèn.
Goulennit digant Doue, hervez e bromesse,
Inspira dèc'h respontichou convenabl en heur-ze.

Mar bec'h neuze condaonet en tribunal impi:
Compomp voell, mar bec'h caret dign a verzerenti,
O Christen predestineti venit gloar da Zoue,
Ha grît jenerusamant sacrific ho pae.

Me a vel an Eñ digor prest d'ho tiguemeret.
Pebeo joat pebeo triumph! dija eus preparet
Eun tron evit ho receo. Courach, servicher mat:
Ne zeus saler hep victor, na victor hep combat.

Ar vuc ne dal pelloc'h ar boan d'e menaji,
Evit ar pezh zo brema, a blijadur enni.
Ret vo dec'h mervel eun deiz, ha biqen, me zo sur,
Ne ouffac'h caout d'hoc'h ene Barados qen assur.

Gant joa e tlefac'h dridal, ha nonpas bea trist,
Souffr evit ar virione hac evit Jesus-Christ;
Rei bue evit bue. O mil bennos en heur
Hac evurus ar moment, m'oc'h eus eur seurt favour!

Ma ve capabl an Ales da goncev jalousi,
E vent g'uelet avius eus ar verzerenti;
Rac eus ar guir garantez eo ar merq visipla,
Hac en gloar ar Barados an degre huella.

Coulz eo ar verzerenti evel ar vadiziant,
Hac enoraploc'h memes. Mar deus poan violant
Dazouffr, n'en deo qel padus. Arc'hraç, trec'h d'aunatur,
A chench alies memes ar boan en plijadur.

Eur pezh terrubl a etof a vo eur marc'hadour
Evit caout en paeamant eur pezh bian a aour;
Ha c'hoi, evit eur momant a boan var an douar,
Ho po en eternite eur gurunen a c'hloar.

Hasit eta, bugale, disposi dre avanç
Peb tra evit ar gombat; reglit ho conscianc;
Pedit Doue da derri ho coall habitujou;
Renoncit, ispecial, d'hoc'h attach d'ar madou.

Antretenit etrezoc'h ar charite vrassa;
Amzer ho curunamant marteze a dosta.
Ancourajit ho preudeur, ha soutenjt ar re
A zo, siouas de, risqet da drahissa ar Fe.

Eun dra a'meus da c'houlén, hac a recommandañ :
Bisitit, me ho suppli, exorhit ar re glân ;
Exercit en o c'hever an offiç a bastor :
Eun amezec vértuzus zo brema eun tenzor.

Allas ! pa deu ar c'hénved eo brassa an danjer
Da vont hep Sacramantchou. Difficil e qever
Eur béleg mad da ober eur glûr gôvession,
Ispicial en amzer ar bérsecution.

Me voar ervad en faveur eur paour agonisant,
Gant aoun na zizesperre, an Ihs a gonsant
Ma teuyo d'e absolvi eur béleg sermantet,
Pa zeo impossibl dezant caout hini all ebet.

Mes, nêmet an absolven, hep hep Sacramant all,
Na ell an den-ze receo digant ar béleg fall ;
Ha c'hoas divoall da veza pervertisset ganta,
Na rei sujet da gristen d'en em scandilisa.

Eur Prinça voegûell gantan goechall souffr ar maro
Ha cedi e gurunen, eguet na voe receo
Ar gommunion deus daouarn eur béleg heretiq ;
Graç d'ar neb a' laqayo e exempt en pratiq.

Evidoc'h-u, pa deuyo clénved d'oc'h affija,
Sônjit dindan dorn Doue en em humilia,
Ha goulennit digantan graç ar Sacramantchou,
Mar n'ho pe qet en effet ar bonheur d'o receo.

Ar maro hép eur pilot a zo eur goal bassach.
Nac a hini, va Doue ! a ra brema naufrach !
Mes, hep caout presumption, m'ho conjur, me ho ped,
Ho Tad a vo ho parner ; na zizesperit qet.

En meritou Jesus-Christ, laqit ho confianç;
Gant eur gred evel ennes bezit en assuranc.
Fidel oc'h bet d'e Elis., fidel e vo d'o dro :
Misericord a glasqit, misericord ho po.

Mes ar gontrition barfet, en defaut absolven,
Dreist peb tra zo necesser. Allas! ha na ell den
Meritout eur sourt faveur; mes don ne dle ive
Disfiout deus a buissanc na madelez Doue.

En speret a binijen recevit ho clénvet,
Da expia pec'hejou ho pue tremenet.
Redoubliet hoc'h esperanc, nevezait ho Fe,
Ha grit alies actou a garante Doue.

Hep gortos na ve arru hoc'h amzer divea,
Pa vo poent testamanti, goulennit da guenta
Sermant eus ho pugale, ma vint a re a re
Catholiquet evel doc'h ha fidel d'ar güir Fe.

Pa deuyo dec'h anduri caouajou poan grevus,
En ho torn ar Crucifi, poqit da dreid Jesus,
Hac ho panniou unissit gant re e bassion;
En em excitit neuze d'ar güir gontrition.

Lavarit gant confianç ha gant eur féiz parfet
Dec'h o-unan : Va Doue, pa n'am eus eur böleg,
Ec'h anzavàn va c'hrimou ha va direglamant :
N'am list qet da berissa var defot Sacramant.

Evel ar paralitie, d'am goalc'hi er pincin
Ne meus den; mes, va Doue, c'houi zo eur medecin
Hep applica remejou a rent salo an oll :
Sellit ouzta a drue, ha n'am list qet da goll.

Me ho car a vir galon, hac a zo glac'haret
Da veza bet eur moment memes hep ho caret.
Ho madelez infinit, va bue sacrilech,
Ho touçder ha va maliç am eston bep eil güech.

Peaos e meus-me gallet hoc'h ancouât, va zad ?
Ah ! n'ho poa grêt em c'hever biscoas nemet peb mat ;
Va c'hroui, va c'honservi, ha digass d'am prona
Ho Mab, eus ho complesanç an objet santela.

C'houi eo an urz eternal, ar Mestr oll-buissant,
Sourcen ar berfection, ha me poultr ha neant,
A meus troublet an urz-se, manqet d'ho servichi,
Ha neglijet d'ho carout evel eun etourdi.

Pardon, va Mestr binnignet : ar vez, ar garante
Hac ar remors assambles a occup va ene.
Me voar e rit eur miracl o tout d'am acquitta ;
Mes eur miracl evidoc'h a zo nebeut a dra.

Castiit, sqûit er bed-màn ; n'en deo qet ho tolliou,
Mes aoun d'ho coll, va Doue, a ra din sqûill daelou :
Chatimant a veritan, a acceptan memes,
Rac ho justic a garan evel ho madelez.

Sônjit òn ho crouadur, ha dte adoption
Unan deus ho pugale ; va c'hred, va c'hotion.
Eo Jesus-Christ e-unan, ho Mab muia-caret :
N'en doc'h evit refusi netra ea e reget.

Nan, birvigen, va Doue, deus ho misericord ;
Va ene na zizesper, pa meus evit support
Jesus, va mediator : mar deo bras va fec'het,
Brassoc'h eo e verijou. Va accord a zo grêt.

Resolvet ouñ a vremen, cousto din a gousto ;
Da dremen en ho servich ar rest eus va deziou.
Va zicourit, m'ho suppli, da chom bepret fidel,
Evit, en ho carantez, beva, souffr, ha mervel.

Graç demp, en heur divea, da gaout en hor c'halon,
Abeurs ar Speret-Santel, eur seurt contrition.
Goulennomp-hi a vremen dre bedennou fervant,
Hac evit mervel ervad, bevomp santelamant.

Pedit evit an Ilis, yunit, grit œuvrou mat ;
An dorn e deus ho scœt a ell c'hoas ho cüellât.
Secrejou ar Brovidanç a zo cuzet ouzoc'h :
Pa ve brassa ar brezel, e ve tosta d'ar peoc'h.

Pa sônjan ho cüelin c'hoas, gant joa e teu ar gliz
Da c'hlebia va daoulagad ; mes, allas ! evel piz
E red ane an daelou, pa sônjan qiamiada :
Pardonit din, va Doue, ar sempladurez-mâ.

Da soulaji eun nebeud va glac'har naturel,
Greomp, en presanç Doue, promesse mutuel
Da offr hor sacrificou ha bemdez orêson,
Me evidoc'h, bugale, c'houi evit ho Person.

Na eller hon separi an eil ouz eguile
Nemet evit eun amzer. En Barados Doue
Hep dale en em velfomp, ha cetu tremenet
Exil, daelou, nec'hamant, oll trubuillou ar bed.

Courach-ta, nombrie bian, ho tad a blich gantan
Rei dec'h e rouantelez. An dud just er bed-man
A renq beza eprouvet, evel ma renq an aour
Tremen dre dan ar fournies. Adieu, bugale baour....

En hano an Tad, ar Mab, haec av Speret-Santel,
Un Doué en tri Fensea, a bahai an eil
En deus souffret evidomp mare ha passion,
Recevit, deus va exil, va benediction.

*Memor esto (Domine) congregationis tuæ, quam possedisti ab
initio. Psalm 75.*

